

GELİŞEN BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN VADETTİKLERİ KARŞISINDA TÜRKİYE’DE MÜZİK ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN MESLEK BİRLİKLERİNİN ROLÜ*

THE ROLE OF COLLECTING SOCIETIES OPERATING IN THE FIELD OF MUSIC IN TURKEY AGAINST THE PROMISES OF DEVELOPING BLOCKCHAIN TECHNOLOGY**

Dr. Barış GÖZÜBÜYÜK***

ÖZ

Meslek birlikleri kullanıcılardan topladıkları telif bedellerini hak sahiplerine dağıtan, sui generis nitelikte özel hukuk tüzel kişileridir. Telif haklarının bireysel olarak takibindeki güçlükler bu hakların toplu biçimde yönetilmesini zorunlu kılmış, bu zorunlulukta de meslek birlikleri ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, meslek birlikleri yerine toplu hak yönetim organizasyonu ifadesi de kullanılmaktadır. Meslek birlikleri, toplu hak yönetiminde tekel hakkına sahip olan kuruluşlar olarak telif hakları hukukunun en önemli aktörlerindedir. Bununla beraber, toplu hak yönetiminde zaman zaman aksaklıklar yaşanmaktadır. Öncelikle, hak sahipliği bilgilerinin tutulduğu merkezi veri tabanlarındaki eksiklikler ve hatalar nedeniyle bazı hallerde gerçek hak sahipleri tespit edilememekte ve hak sahiplerine eksik ödeme yapılmaktadır. Ayrıca, hak sahiplerine ödenen telif bedellerine ilişkin raporlar yeterince şeffaf olmadığı için hak sahipleri kendilerine ödenen meblağ doğru olsa dahi kafa karışıklığı yaşayabilmektedir. Son olarak, telif bedellerinin meslek birliklerinden kullanıcılardan toplanarak hak sahiplerine dağıtılması uzun zaman almaktadır. Hızla gelişen ve etki alanını genişleten blokzincir teknolojisi müzik endüstrisini etkilemeye başlamıştır. Bu bağlamda, blokzincir teknolojisi toplu hak yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin önemli vaatler getirmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, blokzincir teknolojisinin müzik endüstrisine vaad ettikleri bağlamında müzik alanında faaliyet gösteren meslek birliklerinin olası rolünün nasıl şekilleneceğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda öncelikle blokzincir teknolojisinin teknik boyutu ele alınacak, sonrasında müzik eserlerinin lisanslanması, telif bedellerinin toplanması ve dağıtım sürecinde meslek birliklerine değinilerek müzik endüstrisindeki mevcut durum ortaya konulacaktır. Ardından, blokzincir teknolojisinin müzik endüstrisinde kullanılmasının önündeki engellere değinilecektir. Nihayetinde Türkiye’de müzik alanında faaliyet gösteren meslek birliklerinin rolüne ilişkin değerlendirmelerde bulunularak çalışma sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Blokzincir teknolojisi, meslek birlikleri, toplu hak yönetimi, müzik endüstrisi, telif bedelleri.

ABSTRACT

Collecting societies are private legal entities of sui generis nature that distribute the royalties they collect from users to right holders. The difficulties in the individual pursuit of intellectual rights necessitated the collective management of these rights, and as a result of this necessity, collecting societies emerged. For this reason, the term collective rights management organization is also used instead of collecting societies. Collecting societies are among the most important actors of intellectual property law as organizations that have a monopoly in collective rights management. However, there are occasional problems in collective rights management. First of all, due to deficiencies and errors in the central databases where entitlement information is kept, in some cases the real beneficiaries cannot be identified and the beneficiaries are paid incompletely. In addition, since the reports on the royalties paid to the rights holders are not transparent enough, the rights holders may experience confusion even if the amount paid to them is correct. Finally, it takes a long time for the royalties to be collected from the users by the collecting societies and distributed to the right holders. Blockchain technology, which is rapidly developing and expanding its sphere of influence, has begun to affect the music industry. In this context, blockchain technology brings important promises regarding the problems experienced in collective rights management. The main purpose of this study is to reveal how the possible role of collecting societies operating in the field of music will be shaped in the context of the promises of blockchain technology to the music industry. In this direction, first of all, the technical dimension of blockchain technology will be discussed, then the current situation in the music industry will be revealed by referring to collecting societies in the licensing of musical works, collection and distribution of royalties. Then, the barriers to the use of blockchain technology in the music industry will be addressed. Finally, the study will be concluded by making evaluations on the role of professional associations operating in the field of music in Turkey.

Keywords: Blockchain technology, collecting societies, collective management, music industry copyright royalties.

* (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 11.09.2021 / Kabul Tarihi: 14.10.2021.)

** Bu makalede ileri sürülen görüşler yazarın mensup olduğu Kurumu bağlamaz. Tüm sorumluluk yazara aittir.

*** Kültür ve Turizm Bakanlığı, Telif Hakları Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Uzmanı, (bgzbyk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5362-275).

Atf/ Citation: Gözübüyük, Barış (2021), "Gelişen Blokzincir Teknolojisinin Vadettikleri Karşısında Türkiye’de Müzik Alanında Faaliyet Gösteren Meslek Birliklerinin Rolü", TFM, C: 7, S: 2, s. 315-340.

I. GİRİŞ

Müzik eserlerinin kullanımından doğan telif bedellerinin toplanması ve hak sahiplerine dağıtımında meslek birliklerinin üstlendiği rol son derece önemlidir. Meslek birlikleri bir taraftan eser sahibi ve bağlantılı hak sahiplerinin¹ menfaatlerini korurken; diğer taraftan kullanıcıların yasal yollardan müzik dinlenilmesini sağlamaktadır. Hak sahipleriyle kullanıcılar arasında bir köprü vazifesi gören meslek birlikleri olmadan hak sahiplerinin bireysel lisanslama faaliyetleri yürütmesi oldukça güçtür. Bununla beraber, blokzincir teknolojisinden, müzik endüstrisinin etkilenmesi muhtemeldir. Nitekim blokzincir teknolojisine dayalı müzik platformları geliştirilmeye başlamıştır². Blokzincir'in en önemli vaadi araçların (*middleman*) ortadan kaldırılmasıdır³.

Bu platformların kullanıcılar tarafından geniş ölçüde kabul görmesi halinde, hak sahiplerinin bireysel lisanslama yoluna gitmesi ve meslek birliklerinin işlevini yitirmesi söz konusu olabilir. Ancak, geliştirilen teknolojilerin tümünde olduğu gibi blokzincir teknolojisinin de aksayan yönleri bulunmaktadır. Ayrıca, müzik endüstrisinin kendine özgü bazı yapısal kuralları bulunmaktadır. Meslek birlikleri tarihsel süreç içerisinde eser sahiplerinin haklarını koruma ihtiyacıyla örgütlenmeleri neticesinde ortaya çıkan yapılardır ve uzun bir geçmişe sahiplerdir⁴. Dolayısıyla meslek birliklerinin bugünden yarına işlevsiz kalacakları iddiasında bulunmak

gerçekçi olmayacaktır. Bununla beraber, müzik alanında toplu hak yönetiminde telif bedellerinin dağıtım sürelerinin uzun olması, telif bedeli dağıtım raporlarının yeterince şeffaf olmaması, hak sahipliği bilgilerindeki yanlışlıklar gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

Toplu hak yönetiminde yaşanan sorunlara rağmen; blokzincir teknolojisini meslek birliklerinin önündeki bir tehdit olarak görmek yerine, toplu hak yönetiminde meslek birliklerinin lisanslama ve dağıtım faaliyetlerini geliştirecek bir fırsat olarak görmek daha doğru olur. Ancak, söz konusu teknoloji teknik açıdan etraflıca değerlendirilmeden toplu hak yönetimine ilişkin uygulamaların geliştirilmesi olanaksızdır. Bu nedenle, çalışmamıza teknik kavramlara geniş ölçüde yer vererek başladık.

Blokzincir teknolojisini ve onunla ilişkili olan teknolojileri etraflıca ele aldıktan sonra meslek birlikleri hakkında bilgilere yer vererek, toplu hak yönetimine ilişkin sorunlara değindik. Sonrasında, blokzincirin müzik endüstrisinde kullanılmasını güçleştiren nedenleri ortaya koyduk. Nihayetinde, blokzincir teknolojisinin müzik endüstrisine vadettikleri bağlamında müzik meslek birliklerinin rolüne ilişkin değerlendirmelerde bulunarak gerekli gördüğümüz yerlerde çözüm önerileri getirdik.

¹ Bundan sonra, eser sahibi ve bağlantılı hak sahipleri ifadesini karşılamak amacıyla hak sahipleri ifadesi kullanılacaktır.

² Bu platformlara örnek olarak, Ujo Müzik verilebilir. Bkz. <<https://blog.ujomusic.com/>>s.e.t.10.07.2021.

³ Bu yönde bkz. **Witzig, Pascal & Salomon, Victoriya** (2018) Cutting out the middleman: a case study of blockchain-induced reconfigurations in the swiss financial services industry" Working Paper 1-2018/E, s. 8, <https://www.researchgate.net/publication/323906964_Cutting_out_the_middleman_a_case_study_of_blockchain-induced_reconfigurations_in_the_swiss_financial_services_industry> s.e.t.23.07.2021.

⁴ Meslek birliklerinin tarihsel gelişim süreci için bkz. **Gervais, Daniel**, "The Changing Role of Collecting Societies": Gervais, Daniel (Editör) (2006) Collective Management of Copyright and Related Rights, Netherlands, Kluwer Law International s. 15 vd.

II. TEKNİK KAVRAMLAR

A. Blokzincir (Blockchain) Kavramı

1. Tanımı

Blokzincir teknolojisi sürekli gelişim halindedir. Bugün blokzinciri tanımlamak için kullanılan bir kavram, bir süre sonra geçerliliğini yitirebilir. Dolayısıyla bu hususta kavramsal tanım yaparken ihtiyatlı olmak gerekir. Bununla beraber, bu teknolojinin ana kolonlarının ve temel çalışma prensibinin ortaya konulmasında fayda olduğu da muhakkaktır. Blokzincirin birbirinden farklı özellikler taşıyan uygulamaları olduğu için, herkes tarafından kabul edilmiş genel bir tanımı yoktur⁵. Bu bağlamda, blokzincire ilişkin olarak tam manasıyla bir kavram kargaşası yaşanmaktadır⁶. Öyle ki, blokzinciri karşılamak amacıyla “veri tabanı”⁷, “merkezi olmayan veri tabanı”⁸, “dağıtık bir kayıt yönetim sistemi”⁹ “dağıtık defter”¹⁰, “çevrim içi bir kayıt defteri”¹¹, “dağıtık işlem defteri”¹², “açık bir dijital defter”¹³ gibi ifadeler kullanılmaktadır. Bu ifadelerin

ortak noktası, blokzincirin veri kaydı yapma işlevine atıfta bulunmalarıdır. Gerçekten, blokzincir, özünde veriyi güvenli biçimde saklama ve paylaşma imkânı veren bir teknolojidir¹⁴. Bununla beraber, geleneksel veri tabanlarından oldukça farklıdır. Bu farklılık, veri tabanı özelliğine sahip olan blokzincirin herkese açık olan bir ağ gibi çalışmasında görülmüştür¹⁵.

İkinci nesil blokzincir teknolojisi, veri kaydı tutmanın ötesinde blokzincir üzerinde çeşitli uygulama ve projelerin geliştirilmesine de imkân sağlamaktadır¹⁶. Bu bağlamda, Ethereum’un geliştiricisi Vitalik Buterin, blokzincir için “*Bu öyle bir sihirli bilgisayar ki isteyen herkes program yükleyebilir ve bu programları kendi başlarına çalışması için bırakabilir; bu bilgisayarda ayrıca her programın mevcut ve geçmiş bütün durumları her zaman herkes tarafından görülebilir; aynı zamanda bu bilgisayar zincirdeki programların Blokzincir protokolünün tam olarak belirtildiği şekilde işlemeye devam edeceğini kripto-ekonomik olarak güvenceye alınmış bir*

⁵ **Güçlütürk**, Osman Gazi “Blokzincir ve Regüle Edilebilirlik”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 25; Blokzincirin tek bir tanımı olmadığı yönünde bkz. **Çağlayan Aksoy**, Pınar (2021) Akıllı Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 19; Benzer yönde bkz. **Özer**, Yusuf Mansur (2020) Kişisel Verilerin Korunmasında Blok Zinciri Modeli: Vaatler ve Hukuki Engeller, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 54.

⁶ Bu konuya ilişkin olarak bkz. **Walch**, Angela (2017) “The Path of Blockchain Lexicon (And The Law)”, Review of Banking & Financial Law, Vol: 36, s. 713-765.

⁷ **Güven**, Vedat & **Şahinöz**, Erkin (2020) Blokzincir-Kripto Paralar-Bitcoin, Satoshi Dünyayı Değiştiriyor, 5.Baskı, İstanbul, Kronik Kitap, s. 44.

⁸ **Wright**, Aaron & **De Flippi**, Primavera (2015) “Decentralized Blockchain Technology and The Rise of Lex Cryptography”, SSRN Electronic Journal, s. 8, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?Abstract_id=2580664> s.e.t.23.04. 2021; **Sultan**, Karim & **Umar**, Ruhi & **Rubina**, Lakhani, “Conceptualizing Blockchains: Characteristics&Applications”, 11th IADIS International Conference

Information Systems, 2018, s. 54, <https:// arxiv.org/abs/1806.03693> s.e.t. 25. 04.2021.

⁹ **Kırbaç**, İsmail (2018) “Blok zinciri Teknolojisi ve Yakın Gelecekteki Uygulama Alanları”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C:9, S:1, s. 76.

¹⁰ **Çağlayan Aksoy**, s. 18.

¹¹ **Williams**, Stephen P. (2020) Blockchain: Blokzinciri: Gelecekteki Her Şey, 1. Baskı, İstanbul, Kaknüs Yayınları, s. 20.

¹² **Büyük Özkan Feyzioğlu**, Gülçin, “Teknolojide Yeni Çağın Başlangıcı: Blokzincir”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 2.

¹³ **Dedeoğlu**, Daron (2019) A’dan Z’ye Blockchain, 1. Baskı, İstanbul, KODLAB, s. 30.

¹⁴ **Sultan & Ruhi & Lakhani**, s. 49.

¹⁵ **Gupta**, Vinay, Harvard Business Review, “The Promise of Blockchain Is a World Without Middlemen” <https://hbr.org/2017/03/the-promise-of-blockchain-is-a-world-without-middlemen> s.e.t.10.07.2021.

¹⁶ **Özer**, s. 57, dn. 198, s. 95 vd.

garanti taşımaktadır.” ifadesini kullanmıştır¹⁷. Dikkat edilecek olursa, bu tanımda blokzincirin veri tabanı işlevine yönelik herhangi bir atıf bulunmamaktadır.

O halde, yapılacak blokzincir tanımının ikinci nesil uygulamaları da içine alacak şekilde geniş kapsamlı olması isabetli olacaktır. Bu bağlamda blokzincir “*Kriptografik metodlar¹⁸ kullanılarak veri transferinin yapılmasını sağlayan ve bunun için merkezi bir yapıya ihtiyaç duymayan, çeşitli program ve uygulamaların yazılması ve çalıştırılması için gerekli ekosistemi oluşturan bir teknoloji*” şeklinde tanımlanabilir. Ancak bu tanımın da blokzincir teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak bir süre sonra güncelliğini yitirebileceği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, blokzincirin temel çalışma prensibinin ve özelliklerinin anlaşılması önem arz etmektedir.

2. Temel Çalışma Prensibi

Blokzincirin işleyişinde blokzincir ağındaki aygıtlar önemli rol oynar. Öyle ki blokzincir ağına ayakta tutan, ağda yer alan aygıtlardır. Bu bağlamda, blokzincir ağında yer alan her aygıt “*node*” (düğüm) olarak ifade edilir¹⁹. Herhangi bir merkezi

sisteme bağlı olmayan düğümler, birbirine uçtan uca bağlıdır²⁰.

Blokzincirde gerçekleşen yeni işlemler ağda yayımlanır²¹. Böylelikle ağdaki düğümlerin tamamı yapılan işlemde haberdar olur. Merkezi bir güven mekanizmasının olmadığı blokzincir sisteminde, ağdaki düğümlerin yapılan işlemler hakkında mutabık kalmalarının ilk adımı işlemlerin tüm katılımcılara duyurulmasıdır²². Ancak, yapılan işlemlerin ağda duyurulması o işlemin tamamlandığı anlamına gelmez. Zira, söz konusu işlemin blokzincir ekosisteminin bir parçası olabilmesi için doğrulanması gerekir. İşte, yapılan işlemlerin ağda duyurulmasıyla düğümlere işlemleri kontrol etme imkânı verilmiş olur.

Blokzincirin çalışma mantığında işlemlerin gruplar halinde bir araya getirilmesi vardır²³. Zira blokzincirde çok fazla sayıda işlemin kaydı tutulur. Bunun etkin bir biçimde yapılabilmesi için de veriler bloklarda gruplaştırılır²⁴.

Yeni bir blok oluşturabilecek düğümün söz konusu bloğu oluşturmak için yeterince emek sarf ettiğini ispatlaması gereklidir²⁵. Yeni blok oluşturan düğüm, madenci olarak adlandırılır²⁶. Bu süreç ağdaki tüm düğümlere zor bir problemin ya da diğer bir ifadeyle bulmacanın²⁷ gönderilmesiyle başlar²⁸.

¹⁷ Buterin, Vitalik, “Visions, Part 1: The Value of Blockchain Technology”, Ethereum Foundation Blog, s. 4, <https://blog.ethereum.org/2015/04/13/visions-part-1-the-value-of-blockchain-technology/> s.e.t. 13.05.2021.

¹⁸ Özer, s. 58.

¹⁹ Kırbaş, s. 76.

²⁰ Kırbaş, s. 76.

²¹ Dedeoğlu, s. 35.

²² Dedeoğlu, s. 44.

²³ Williams, s. 24; Özer, s. 66.

²⁴ Bacon, Jean & Michels, Johan David & Millard, Christopher & Singh, Jatinder, Blockchain Demystified: A Technical and Legal Introduction to Distributed and Centralised

Ledgers (2018) Richmond Journal of Law & Technology, Vol: XXV, Iss. :1, 2018, s. 12, <https://jolt.richmond.edu/blockchain-demystified-a-technical-and-legal-introduction-to-distributed-and-centralised-ledgers/> s.e.t. 06.05.2021.

²⁵ Özer, s. 113.

²⁶ Güven & Şahinöz, s. 64.

²⁷ Bulmaca (*puzzle*) olarak da ifade edilmektedir. Bkz. Bacon & Michels & Millard & Singh, s. 24; Wright & De Filippi, s. 7.

²⁸ Norman, Alan T. (2017) Blockchain Teknolojisi Hakkında, s. 32-33 <https://play.google.com/books/reader?id=557zDwAAQBAJ&pg=GBS.PT31.w.4.0.29> s.e.t. 08.05.2021.

Bu problem, hash (özet/öz)²⁹ değerlerinin hesaplanmasıyla alakalıdır³⁰. Bu bağlamda madencilerden blokzincir protokolünün belirlediği kurala uyan bir özet/öz değerini bulmaları beklenir³¹. Bu ise, başında belli sayıda sıfırın olduğu özet/öz değerinin bulunması işlemidir³².

Madenci, ancak deneme yanılma yoluyla bu değeri bulabilir³³. Zira, özet/öz değeri tek yönlü çalıştığı için çıktılarını önceden tahmin etme imkânı yoktur³⁴. Problemi ilk çözen madenci, hazırladığı bloğu ağda duyurur³⁵. Bunun üzerine ağdaki düğümler bulunan değer kontrolünü sağlar³⁶. Bu kontrol mutabakat mekanizmasına dayanır. Bu bağlamda, ancak ağdaki düğümlerin yüzde elli biri özet/öz değerinin doğru olduğunu teyit ederse yeni blokzincire eklenebilir³⁷. Bu teyit, düğümlerin sonraki bloğu oluştururken önceki bloğun özetini kullanmalarından anlaşılır³⁸. Yeni bir blok, blokzincire

eklendikten sonra değiştirilemez ve kalıcı bir hale gelir³⁹.

Madenciler blok oluşturma sürecinde önemli miktarda elektrik ve işlemci gücü tüketirler⁴⁰. Madencilerin yeni blok oluşturma sürecine devam etmeleri için teşvik edilmeleri gerekir. Aksi halde, sistemin güvenliğinin ve devamının sağlanması mümkün olmaz. Bu nedenle, problemi çözen ilk madenciye “blok ödülü” verilir⁴¹. Bu ödül yeni düğümlerin madencilik yapması için bir teşvik niteliğindedir⁴². Bu bağlamda, ağa sunduğu katkı nedeniyle madenciler belli sayıda kripto para ile ödüllendirilir⁴³.

3. Temel Özellikleri

Blokzincirin temel özellikleri, dağıtık (*decentralized*), şeffaf (*transparent*), değiştirilemez (*immutable*) ve mutabakata dayalı (*consensus driven*)⁴⁴ yapıda olmasıdır.

²⁹ Hash ifadesi öğretide Kocayusufpaşaoğlu tarafından özet/öz değeri olarak kullanılmıştır. Bkz. **Kocayusufpaşaoğlu**, Necip (2010) Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem Sözleşme, 5. Baskı, İstanbul, Filiz Kitapevi, s. 293, pr. 28; Benzer yönde bkz. **Çağlayan Aksoy**, s. 24; Bir çalışmada ise özet/öz değeri ifadesi tercih edilmiştir görülmektedir. Bkz. **Özer**, s. 106 vd.; Biz bu çalışmada özet/öz değeri ifadesini kullanmayı tercih ediyoruz.

³⁰ Bkz. **Güven & Şahinöz**, s. 64-65; Özet/öz bir tür “dijital parmak izi” şeklinde tanımlanabilir. **Usta, Ahmet & Doğanekin**, Serkan “Blockchain 101”, Güncellenmiş Versiyon v2, BKM Bankalararası Kart Merkezi, s. 112, <https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2019/08/15082019_kitap.pdf> s.e.t.08.05.2021; **Çağlayan Aksoy**, s. 24; **Özer**, s. 66; Özet/öz değeri, en basit haliyle kriptografik bir algoritmadır. **Güven & Şahinöz**, s. 50; Kriptografik algoritma hakkında bkz. **Güçlütürk**, s. 26, dn. 11; Özet/öz fonksiyonunda girdi olarak hangi tür (resim, metin vs.) ve boyutta belge kullanılırsa kullanılsın sabit uzunlukta çıktının alınır. **Özcan**, Doğa (2021) Blokzincir Mimarisi ve Merkezi Olmayan Uygulamalar, s. 21, <https://play.google.com/books/reader?id=Uw7TDwAAQBAJ&pg=GBS.PA20&hl=tr&printsec=frontcover> s.e.t.08.05.2021; Özet/öz değerinin en önemli özelliklerinden biri girdiye özgü olmasıdır. Belgenin benzersiz kimliği olarak kullanılabilmesi yönünde bkz. **Norman**, s. 39; Bu nedenle, girdideki en ufak değişiklik çıktıda büyük farklılıklara yol açar.

³¹ **Bacon & Michels & Millard & Singh**, s. 24; **Özer**, s. 113.

³² **Güven & Şahinöz**, s. 64-65; **Özer**, s. 113; **Bacon & Michels & Millard & Singh**, s. 24.

³³ **Bacon & Michels & Millard & Singh**, s. 24; **Usta & Doğanekin**, s. 122; **Güven & Şahinöz**, s. 76.

³⁴ **Usta & Doğanekin**, s. 122.

³⁵ **Özer**, s. 113-114; **Nakamoto**, Satoshi (2008) “Bitcoin: A Peer to Peer Electronic Cash System”, Decentralized Business Review, s. 4; **Dedeoğlu**, s. 35.

³⁶ **Nakamoto**, s. 4; **Özcan**, s. 19; **Özer**, s. 114.

³⁷ **Çağlayan Aksoy**, s. 24.

³⁸ **Nakamoto**, s. 4.

³⁹ **Wright & De Filippi**, s. 8.

⁴⁰ **Dedeoğlu**, s. 47.

⁴¹ **Norman**, s. 33.

⁴² **Norman**, s. 33.

⁴³ **Özer**, s. 68.

⁴⁴ **Sultan & Ruhi & Lakhani**, s. 53; Benzer yönde bkz. **Büyük Özkan Feyzioğlu**, s. 5; **Özer**, s. 77 vd.

Blokszincirin dağıtık yapıda olması ağda yer alan her aygıtın sistemin işleyişinde rol oynaması anlamına gelir⁴⁵. Bu bağlamda, aygıtların fiziksel konumu önemli değildir. Hatta farklı kıtalarda dahi bulunabilirler⁴⁶. Blokszincir üzerinde tutulan kayıtların tümünün kopyası sistemde yer alan aygıtlarda mevcuttur⁴⁷. Bu açıdan söz konusu kayıtlar ağdaki tüm aygıtlara dağıtılmış durumdadır ve merkezi bir sunucuda tutulmaz. Dağıtık bir mimariye sahip olmak, blokszincirin güvenliğini de önemli ölçüde artırır⁴⁸. Gerçekten, bu yapı nedeniyle blokszincir siber saldırılara karşı son derece dirençlidir⁴⁹. Zira dağıtık yapıdaki blokszincir ağında yer alan aygıtların bir kısmı saldırı neticesinde işlevsiz kalmış olsa dahi saldırıya uğramayanlarla sistemin devam etmesi mümkündür⁵⁰.

Blokszincirin şeffaf olmasının temel nedeni, verilerin ağdaki tüm katılımcıların denetimine açık olmasıdır⁵¹. Bu bağlamda ağdaki herhangi bir katılımcı işlem geçmişine, varlıklara ilişkin bilgilere kolayca erişebilir⁵². Şeffaflığın bir diğer vechesi ise; blokszincirin temelindeki yazılımın açık kaynaklı (*open source*) olmasıdır⁵³. Bu şeffaflık aynı zamanda paradoksal bir biçimde sistemin daha güvenli olmasına da hizmet eder. Zira açık kaynaklı yazılımlar

kullanıcıların güvenlik açıklarını tespit etmeleri bakımından elverişlidir⁵⁴.

Blokszincire kaydedilen veriler değiştirilemez⁵⁵. Bu bağlamda, blokszincir değiştirilemez (*immutable*) yapıdadır. Bunun nedeni her bloğun birbirine özet/öz değeri ile bağlı olmasından kaynaklanır. Örneğin, bir blok (A) dolup, yeni bloğa (B) geçilmesi gerektiğinde; (A)'nın özet/öz değeri oluşturulur ve bu değer yeni bloğa (B) eklenir⁵⁶. Bu ikinci bloktan (B), bir sonraki bloğa (C), geçilmek istendiğinde de (B)'nin özet/öz değeri hesaplanarak (C)'ye eklenir. Bu bağlamda, herhangi bir bloğun içeriğinde yapılacak en ufak bir değişiklik o bloğun özet/öz değerinin değişmesine yol açacak, bu değişiklik adeta bir domino etkisi yaratarak zincirdeki tüm blokların özet/öz değerlerinin değişmesiyle sonuçlanacaktır⁵⁷.

Mutabakat temelli sistemlerde sahte düğümler oluşturanların birden fazla oy hakkı kazanması önemli bir sorundur⁵⁸. Blokszincir teknolojisinde en yaygın biçimde kullanılan mutabakat mekanizması Bitcoin ve Ethereum blokszincirlerinde de kullanılan iş kanıtı (*proof of work*)⁵⁹ bu sorunu çözmektedir⁶⁰. Bu mutabakat algoritması 1 CPU'nun (Central Processing Unit) 1 oya sahip olması üzerine kurgulanmıştır⁶¹. Elbette burada, gerçek manada bir oy

⁴⁵ Williams, s. 52; Büyük Özkan Feyzioğlu, s. 5.

⁴⁶ Williams, s. 52.

⁴⁷ Usta & Doğanekin, s. 119.

⁴⁸ Dağıtık mimari güvenliği hakkında bkz. Werbach, Kevin (2021) Blokszinciri ve Yeni Güven Mimarisi, 1. Baskı, İstanbul, Koç Üniversitesi Yayınları, s. 104 vd.

⁴⁹ Yusufoglu Bilgin Fülürya, "Blokszincir Teknolojisinin Bitcoin Dışında Bazı Uygulama Alanları": Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokszincir, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 77; Güven & Şahinöz, s. 63; Özer, s. 80-81; Williams, s. 23.

⁵⁰ Bacon & Michels & Millard & Singh, s. 22.

⁵¹ Yusufoglu Bilgin, s. 75; Büyük Özkan Feyzioğlu, s. 5.

⁵² İbrahim, Amera (2018) "Does blockchain mean higher transparency in the financial sector?", Revista de Contabilidad y Dirección, Vol: 27, s. 79.

⁵³ Werbach, s. 112.

⁵⁴ Werbach, s. 113.

⁵⁵ Williams, s. 23; Werbach, s. 109.

⁵⁶ Güven & Şahinöz, s. 53.

⁵⁷ Güven & Şahinöz, s. 51, s. 53; Özer, s. 67; Küzeci, s. 159.

⁵⁸ Werbach, s. 55.

⁵⁹ Özer, s. 112, dn. 404;

⁶⁰ Werbach, s. 56.

⁶¹ Nakamoto, s. 3.

kullanma yoktur. Ancak onay mekanizması ve çoğunluğun mutabakatının geçerli olması, oy verme mantığına benzemektedir. Bu bağlamda, en fazla iş kanıtını içeren zincir en uzun zincirdir.⁶² En uzun zincir de çoğunluk kararını temsil etmektedir.⁶³ Bu nedenle, düğümlerin önüne iki farklı zincir gelse dahi uzun olan zincir kabul edilecektir.⁶⁴

B. BLOKZİNCİRLE İLİŞKİLİ KAVRAMLAR

1. Bitcoin Kavramı

Geleneksel ödeme sistemlerinde para transferi için banka vs. gibi bir aracıya ihtiyaç duyulur. İşlemlerin bu aracı üzerinden yürümesi zaman kaybına yol açtığı gibi, aracı kuruluşun aldığı komisyon nedeniyle maliyet artışına da neden olur. 2008 yılında Satoshi Nakamoto takma isimli kişi veya kişiler tarafından yazılan “*Bitcoin: A Peer to Peer Electronic Cash System*” isimli makale beraberinde yeni bir paradigma getirmiştir.⁶⁵ Bu makaleyle, herhangi bir aracı kuruluşu ihtiyaç duymaksızın eşitler arası/denkler arası (*peer to peer*)⁶⁶ ve dağıtık (*decentralized*) yapıdaki⁶⁷ bir ödeme sisteminin mümkün olabileceği ortaya konulmuştur. Bu makaleyle birlikte Bitcoin hayatımıza girmiştir.

Her ne kadar Bitcoin’in yaygın kullanımını ve giderek ün kazanması her iki kavramın aynı olduğu yanlışlığını doğursa da aslında blokzincir Bitcoin’in arkasında yatan teknolojidir⁶⁸. O halde, blokzincir uygulamalarını yalnızca kripto paralardan ibaret görmek, doğru bir yaklaşım değildir. Bu bağlamda blokzincir, tedarik zincirinden sağlık uygulamalarına kadar geniş bir kullanım alanına sahiptir⁶⁹. Bitcoin ve blokzincir kavramlarının birbiri yerine geçecek şekilde kullanılması doğru değildir⁷⁰. Bu bağlamda blokzincir bir araç, Bitcoin ise bu araç sayesinde çalışan bir uygulamadır⁷¹.

2. Ethereum Kavramı

Blokzincir ifadesinin zihinlerde yaptığı ilk çağrışım Bitcoin olmaktadır. Ancak, ilk nesil blokzincir uygulaması olan Bitcoin mimarisi, yeni bir ödeme sistemi getirmek düşüncesi üzerine inşa edilmiştir. Bu nedenle, sadece kripto para transferi işlevine sahiptir. İkinci nesil blokzincir uygulaması olan Ethereum da bu işleve sahiptir. Bu bağlamda Ethereum üzerinden de tıpkı Bitcoin üzerinden olduğu gibi kripto para transferi yapılabilir. Bunun için Ethereum’un kripto para birimi olan Ether (EHT) geliştirilmiştir⁷².

⁶² Nakamoto, s. 3.

⁶³ Nakamoto, s. 3.

⁶⁴ Güven & Şahinöz, s. 64.

⁶⁵ Bkz. Nakamoto, s. 1-9.

⁶⁶ Bkz. Nakamoto, s. 1.

⁶⁷ Narayanan, Arvind & Clark, Jeremy (2017) “Bitcoin’s Academic Pedigree”, Communications of the ACM, Vol: 60, No: 12, s. 36.

⁶⁸ Adhami, Saman & Giudici, Giancarlo & Martinazzi, Stefano (2018) “Why do businesses go crypto? An empirical analysis of initial coin offerings”, Journal of Economics and Business, Vol: 100, s. 65.

⁶⁹ Blokzincirin uygulama alanları hakkında bkz. Kırbaş, s. 75-82; Büyük Özkan Feyzioğlu, s. 11, şek. 4; Yusufoglu Bilgin, s. 80 vd.

⁷⁰ Her iki kavramı eş anlamlı biçimde kullanmanın doğru olmadığı yönünde bkz. Küzeci, Elif “Blokzinciri, Hukuk ve Kişisel Verilerin Korunması: Yeni Bir Güven Mekanizması Kurmak Olanaklı mı”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 155, dn. 3.

⁷¹ Özer, s. 54.

⁷² Bkz. <<https://ethereum.org/en/eth/>>s.e.t.14.05.2021.

Ancak Ethereum bundan çok daha fazlasına imkân sağlamaktadır. Bu bağlamda, Ethereum, programlanabilme özelliğine⁷³ sahiptir. Ethereum blokzincirinde diğer blokzincirlerde olmayan ve akıllı sözleşmelerin çalışabilmesi için hayati öneme sahip olan Ethereum Virtual Machine/EVM (*Ethereum Sanal Makinesi*) bulunmaktadır. Bu bağlamda EVM bazı ileri programlama dilleri ile yazılan⁷⁴ akıllı sözleşmeleri Ethereum blokzinciri üzerinde çalıştıran bir tür sanal makinedir⁷⁵. Ethereum ağında yer alan her bir düğüm EVM'nin bir kopyasını çalıştırır⁷⁶. EVM'nin rolü, akıllı sözleşmelerin tüm düğümlerde aynı şekilde çalışıp aynı çıktıları üretmesini sağlamaktır⁷⁷.

Halihazırda en popüler blokzincir Bitcoin olsa da kanaatimizce yakın bir gelecekte akıllı sözleşmelerin kullanım alanlarının genişlemesiyle ve akıllı sözleşmelerin yaygınlaşmasıyla beraber Bitcoin'in Ethereum'un gölgesinde kalacağına şahit olacağız.

3. Akıllı Sözleşme (*Smart Contract*) Kavramı

Akıllı sözleşme kavramı içerisinde “sözleşme” kelimesi yer almasına rağmen akıllı sözleşmeler geleneksel anlamda bildiğimiz sözleşmelerden farklıdır⁷⁸. Bu bağlamda, en basit haliyle akıllı sözleşmeler ile kastedilen bilgisayar yazılımlarıdır⁷⁹. Dolayısıyla, akıllı sözleşme yazmakla ifade edilen aslında belli bir programlama dilinde kod yazmaktır⁸⁰. Söz konusu kavramda yer alan “akıllı” sözcüğü de bizi yanıltmamalıdır. Zira, akıllı sözleşmeler yapay zeka (*artificial intelligence*) temelli teknolojiler olmayıp⁸¹ yalnızca programlandıkları işi yerine getirirler⁸². O halde, bu sözleşmelere neden akıllı denmektedir? Bunun nedeni, geleneksel sözleşmelere kıyasla daha işlevsel olmalarıdır⁸³. Bu işlevselliğin temelinde de sözleşmede öngörülen edimlerin kendiliğinden otomatik biçimde ifa edilmesi yatar⁸⁴.

Akıllı sözleşmelerin temel fonksiyonu sözleşmelerin yürütülmesinin otomatikleştirilmesidir⁸⁵. Bu bağlamda, akıllı sözleşmelerin “kendiliğinden uygulanabilir nitelikte” olduğu ifade

⁷³ <<https://ethereum.org/en/what-is-ethereum/>> s.e.t. 11.05.2021.

⁷⁴ Bunların başında Solidity gelmektedir. **Solomon**, Michael G. (2019) *Ethereum for dummies*, New Jersey, Canada, John Wiley & Sons, s. 77.

⁷⁵ **Usta & Doğanekin**, s. 68; **Dannen**, Chris (2017) *Introducing Ethereum and Solidity Foundations of Cryptocurrency and Blockchain Programming for Beginners*, Newyork, APRESS, s. 50.

⁷⁶ **Solomon**, s. 12.

⁷⁷ **Solomon**, s. 12.

⁷⁸ **Gürkaynak**, Gönenç & **Yılmaz**, İlay & **Yeşiltay**, Burak & **Bengi**, Berk (2018) “Intellectual property law and practice in the blockchain realm”, *Computer Law & Security Review*, Vol: 34, Iss.: 4, s. 853.

⁷⁹ **Lauslahti**, Kristian & **Mattila**, Juri & **Seppälä**, Timo (2017), “Smart Contracts – How will Blockchain Technology Affect Contractual Practices?”, *ETLA Report*, No: 68, The Research Institute of the Finnish Economy (ETLA), s. 3, <[http://](http://hdl.handle.net/10419/201350)

hdl.handle.net/10419/201350> s.e.t.10.05.2021; **Gürkaynak & Yılmaz & Yeşiltay & Bengi**, s. 849; **Çağlayan Aksoy**, s. 50.

⁸⁰ **Dannen**, s. 9.

⁸¹ **Üstün**, Ece Su (2021) *TTK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler ile Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler, Blokzincir Teknolojisi*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 47; **Karmanlioğlu**, Argun (2018) “Concept of Smart Contracts-A Legal Perspective”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.: 35, s. 33; Ayrıca bkz. **Çağlayan Aksoy**, s. 93-94.

⁸² **Bashir**, Imran (2020) *Mastering Blockchain*, Third Edition, UK, Packt Publishing, s. 290.

⁸³ **Szabo**, Nick (1996) “Smart Contracts: Building Blocks for Digital Markets”, s. 1, <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOT_winter_school_2006/szabo.best.vwh.net/smart_contracts_2.html> s.e.t. 11.05. 2021.

⁸⁴ **Szabo**, s. 1; **Üstün**, s. 49.

⁸⁵ **Gürkaynak & Yılmaz & Yeşiltay & Bengi**, s. 849.

edilmektedir⁸⁶. Akıllı sözleşmeler doğası gereği koşullu bir yapıdadır⁸⁷. Akıllı sözleşmelerin temelinde yatan kodlar, “eğer bu olursa şunu yap” tarzı mantıksal akışlar içerir⁸⁸. Bu mantıksal akışa göre hareket etmenin taraflar açısından elverişli olduğu her durumda akıllı sözleşmeler kullanılabilir. Bu bağlamda akıllı sözleşmelerin standart sözleşmeler için kullanılması daha uygun olacaktır⁸⁹.

Akıllı sözleşme kavramını ilk kez ortaya atan Nick Szabo söz konusu kavramı “*dijital formda tayin edilmiş ve içerisinde tarafların borçlarının ifasını düzenleyen protokoller barındıran taahhütler bütünü*” şeklinde tanımlamıştır⁹⁰. Akıllı sözleşme kavramı blokzincir teknolojisinin geliştirilmediği 90’lı yıllara ait bir kavramdır. Bu bağlamda akıllı sözleşmeler mutlaka blokzincir platformları üzerinde çalışmak zorunda değildir⁹¹. Szabo çalışmasında, otomat makinesinin (*vending machine*) akıllı sözleşmelerin ilkel atası olduğunu ileri sürmüştür⁹². Gerçekten, makineye bir miktar para attığımızda bize istediğimiz ürünü veren otomat makineleri uzun süredir hayatımızdadır. Ancak, akıllı sözleşmeleri otomat makinelerine indirgemek de doğru değildir⁹³. Zira akıllı sözleşmeler ifayı garanti ederken aynı şeyi otomat makineleri için söyleyebilmek mümkün değildir⁹⁴. Gerçekten, ürün otomatlarında makineye para atmamıza rağmen teknik arızalar nedeniyle edimin ifa edilememesi (makinenin ürünü vermesi) söz konusu olabilir⁹⁵.

III. MÜZİK ESERLERİNİN LİSANSLANMASI, TELİF BEDELLERİNİN TOPLANMASI VE DAĞITIMI SÜRECİNDE MESLEK BİRLİKLERİ

A. MESLEK BİRLİĞİ KAVRAMI

1. Tanımı

Telif bedellerinin çeşitli mecralarda yapılan kullanımlara istinaden toplanması ve bu bedellerin hak sahiplerine dağıtılması birçok aktörün rol oynadığı, son derece karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte üç ana aktör rol oynar. Bunlardan ilki eser sahibi ve mali hak sahipleridir. İkincisi eser sahibi ve hak sahipleri tarafından yetkilendirilen meslek birlikleri, sonuncusu ise kullanıcılarıdır. Bu aktörlerden konumuz bakımından üzerinde en fazla durulması gereken meslek birlikleridir.

Meslek birliklerinin tanımı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda (FSEK) yapılmamıştır. Ancak, meslek birliklerinin kuruluş amacı FSEK m. 42/1’de “*Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri, (Ek ibare: 3/3/2004-5101/12 md.) ile bu Kanunun 52 nci maddesine uygun biçimde düzenlenmiş sözleşmelerle eser veya hak sahibinden mali hakları kullanma yetkilerini devralarak bu Kanunun 10 uncu maddesine göre ilim-edebiyat eserleri üzerindeki hakları kullanarak, süreli olmayan yayınları çoğaltan ve yayanlar (2) üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış*

⁸⁶ Araalan, Cem (2020) “Akıllı Sözleşmeler”, Terazi Hukuk Dergisi, S: 163, C: 15, s. 508.

⁸⁷ Tulsidas, Tanash Utamchandani (2018) “Smart Contracts From A Legal Perspective”, Faculty of Law, Degree In Law Final Degree Work, Universidad de Alicante, s. 16, <https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/78007/1/Smart_Contracts_from_a_Legal_PerspectiveUtamchandani_Tulsidas_Tanash.pdf> s.e.t. 15.05. 2021.

⁸⁸ Usta & Doğanekin, s. 131.

⁸⁹ Çağlayan Aksoy, s. 63.

⁹⁰ Szabo, s. 1.

⁹¹ Tulsidas, s. 14; Çağlayan Aksoy, s. 17.

⁹² Bkz. Szabo, s. 1.

⁹³ Benzer yönde bkz. Tulsid, s. 14; Çağlayan Aksoy, s. 76.

⁹⁴ Çağlayan Aksoy, s. 76.

⁹⁵ Çağlayan Aksoy, s. 76.

hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere..." ifadesiyle somutlaşmıştır. Meslek birlikleri, özel hukuk tüzel kişileridir (FSEK m. 42/3).

Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük⁹⁶'ün 2/c maddesinde meslek birlikleri "*Fikir ve sanat eseri sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin ortak çıkarlarını korumak, Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere Kanun ve Tüzük hükümlerine göre kurulmuş birlikler*" şeklinde tanımlanmıştır. Ancak, bu tanım meslek birliklerinin hukuki niteliği hakkında herhangi bir bilgi içermemektedir. Buna karşın, meslek birliklerinin tanımının doğru biçimde yapılabilmesi için hukuki niteliğinin tespiti zaruridir.

Özel hukuk tüzel kişileri kişi topluluğu olarak dernek, ticaret şirketi, sendika ya da siyasi parti şeklinde; mal topluluğu olarak ise vakıf şeklinde tezahür edebilir⁹⁷. Meslek birliklerinin şirket statüsünde olmadıkları FSEK m. 42/3 hükmünde yer alan "...*Üyeleri sermaye koymak, kar ve zarara, hukuki mesuliyete iştirak etmekle yükümlü tutulamazlar*" ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır. Ayrıca bunlar mal topluluğu olmadığından bunların vakıf statüsünde olmadıkları da açıktır. Meslek birlikleri, Dernekler Kanunu'nun⁹⁸ 2/a maddesinde yapılan

"*Dernek*" tanımına⁹⁹ da uymamaktadır. Zira meslek birliklerinin temel amacı kullanıcılardan topladıkları telif gelirlerini üyelerine dağıtmaktır. Bu açıdan meslek birlikleri kendi adına olmasa da üyeleri adına kazanç paylaşmaktadır¹⁰⁰. Gerçi, FSEK m. 42/5'te Dernekler Kanunu'nun bazı hükümlerinin meslek birlikleri bakımından da uygulanabileceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Benzer şekilde Tüzük'te hüküm bulunmayan haller bakımından FSEK ve Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümlerinin meslek birlikleri bakımından uygulanması öngörülmüştür. (Tüzük, m. 75). Ancak *Tekinalp*'in de isabetli biçimde işaret ettiği üzere Dernekler Kanunu'nun bazı hükümlerinin meslek birliklerine uygulanabilir olması; söz konusu birliklerin dernek statüsünde olduğu şeklinde yorumlanamaz¹⁰¹. O halde, meslek birliklerinin ticari faaliyetlerde bulunmasına rağmen kar amacı gütmeyen *sui generis* nitelikte özel hukuk tüzel kişileri olduğunu söylemek mümkündür¹⁰².

Tüm bu ifade ettiklerimiz ışığında meslek birliklerini "*5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda öngörülen mali hakları üyelerinden aldıkları yetki belgeleri çerçevesinde takip eden ve bu amaçla kullanıcılarla yaptıkları lisans sözleşmeleri kapsamında telif bedellerini toplayıp üyelerine dağıtan sui generis nitelikte özel hukuk tüzel kişileri*" şeklinde tanımlamamız mümkündür.

⁹⁶ R.G. T. 1.04.1999, S. 23653.

Dural, Mustafa & Ögüz, Tufan (2013) Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 14. Baskı, İstanbul, Filiz Kitapevi, s. 228, pr. 1100.

⁹⁸ R.G. T. 4.11.2004, S. 5253.

Anılan hükümde dernek "*Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları*" şeklinde tanımlanmıştır.

¹⁰⁰ **Pinar, Hamdi & Nal, Temel & Goldmann, Bettina** (2007) Müzik Eserleri Üzerindeki Telif Hakları ve Uluslararası Uygulamalar (Alman, ABD ve Türk Hukukunun Karşılaştırmalı İncelenmesi ve AB'de Güncel Gelişmeler), İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2007-12, s. 114.

¹⁰¹ **Tekinalp, Ünal** (2012) Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 293, pr. 3.

¹⁰² **Pinar & Nal & Goldmann**, s. 114-115; **Mısır, Mustafa Bayram** (2002) "Fikri Hakların Korunmasında Meslek Birliklerinin Yeri", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, C: 2, S: 2002/4, s. 44.

2. Meslek Birliği Üyeliği

Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük uyarınca meslek birliğine üye olma zorunluluğu olmadığı gibi, üye olan kimse üye olarak kalmak için de zorlanamaz (Tüzük, m. 10/1). Bu bağlamda, eser sahibi ya da hak sahipleri dilerse haklarını kendileri takip edebilir. Ancak hak sahipleri telif haklarını kendileri takip etmek istemez; haklarını yalnızca bir meslek birliği aracılığıyla takip edebilirler. Nitekim FSEK'in 42'nci maddesinin son fıkrasında hak sahiplerinin haklarının meslek birlikleri dışında başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Yani, meslek birlikleri telif haklarının takibi hususunda kanunla kendilerine verilen bir tekel hakkına sahiptir.

Hak sahibinin meslek birliğine üye olması, o meslek birliğini mali haklarının takibi konusunda yetkilendirmesi anlamına gelir. Bu yetki, meslek birliğine bir yetki belgesiyle verilmektedir. Yetki belgesinin usul ve esasları ise, Meslek Birliklerine Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelik'te¹⁰³ (Yönetmelik) düzenleme altına alınmıştır. Yönetmeliğin 5/1'inci maddesine göre; meslek birliğine yetki belgesi verilmesiyle, yetki belgesine konu olan hakların idaresi ve takibi, telif ücretlerinin tahsili ve dağıtımı konularında meslek birliği münhasıran yetkili olur. Bunun anlamı, yetki belgesinin geçerli olduğu süre boyunca yetki belgesine konu olan hakların yönetiminin yalnızca meslek birliğince yapılabilecek oluşudur. Dolayısıyla, hak sahibi meslek birliği ile üyelik ilişkisi içerisinde iken haklarını kendi başına takip edemez.

B. MESLEK BİRLİKLERİNİN ÖNEMİ

Hak sahiplerinin lisanslama faaliyetini bireysel olarak yürütmesi kolay değildir. Zira özellikle müzik eserlerinin kullanıldığı mecralar oldukça çeşitlidir. Bu bağlamda, umuma açık mahallerden (lokanta vs. gibi yerler) radyo-televizyon kuruluşlarına kadar geniş yelpazede uzanan mecralarda yapılan kullanımları bireysel olarak takip etmek son derece güçtür.

Bu güçlüğü somutlaştırmak adına bir örnekle açıklamaya çalışalım: Eser sahibi (E)'nin (X) isimli müzik eseri, 05.06.2021 tarihinde ulusal yayın yapan (A) radyosunda 13:00-13:04 saatleri arasında yayınlanmıştır. Antalya Belek'te faaliyet gösteren (B) isimli otel de gün boyu (A) radyosunun yayını restoran bölümünde müşterilerine iletmektedir. Aynı zaman zarfında Ankara'da faaliyet gösteren (C) isimli oldukça büyük mağaza da sahip olduğu müzik sistemi üzerinden (X) parçasını yayınlamıştır. Vaktinin önemli bölümünü müzik çalışmalarına ayıran (E), eserinin hangi tarihte, hangi radyoda, otele veya mağazada ne kadar süreyle yayınlandığını bilme imkânına sahip değildir. Buna karşın meslek birlikleri umuma açık mahaller, radyo-televizyon kuruluşları ve dijital mecraları içine alan geniş kapsamlı lisanslama faaliyetleri yürütmekte ve kullanım listesine ihtiyaç duyulan hallerde bu bilgilere kolaylıkla erişebilmektedir. Ayrıca, eser sahibi (E), eserinin tarih, zaman, mecra ve kullanım miktarı bazında ayrıntılı bilgiye sahip olsa dahi çoğunlukla tacir konumunda güçlü kullanıcılarla lisans antlaşması yapmaya çalışacağından dezavantajlı durumdadır. Bu noktada da meslek birlikleri zayıf konumdaki eser sahibini güçlü kullanıcılara karşı desteklemektedir¹⁰⁴.

¹⁰³ R.G. T. 7.11.2020, S. 31297.

¹⁰⁴ Tekinalp, s. 293, pr. 2.

Meslek birlikleri, üyelerinden aldıkları yetki belgeleri çerçevesinde, üyelerinin haklarını gerektiğinde üyeleri adına dava açarak korumak yetkisine sahiptir (FSEK m. 41/9, Yönetmelik m. 7/1). Uygulamada hak sahiplerinin çoğu zaman yasal olmayan kullanımlardan haberdar olmadığı görülmektedir. Bununla beraber, FSEK m. 71 kapsamında hak sahiplerinin manevi, mali veya bağlantılı haklarının ihlal edilmesi halinde soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyete bağlıdır (FSEK m. 75/1). Bireysel hak takibi yapan kişi, çoğu zaman ihlalden haberdar olmadığı için şikâyet hakkını kullanamayacaktır.

Meslek birlikleri, tüm bu saydığımız faaliyetleri önemli bir mali kaynak ve insan gücü kullanarak yürütebilmektedir. Bir hak sahibinin meslek birliğinin yürüttüğü faaliyetleri bireysel olarak yürütebilmesi benzer kaynaklara ve uzmanlığa sahip olmasına bağlıdır. Güçlü bir hak sahibi bu kaynaklara sahip olsa dahi, bunları lisanslama ve telif bedellerini toplama işine tahsis etmesinin önemli bir alternatif maliyeti olacaktır.

C. TOPLU HAK YÖNETİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR

1. Telif Bedellerinin Dağıtımına İlişkin Sorunlar

Meslek birlikleri, lisanslama sürecinin başından dağıtım aşamasının sonuna kadar telif bedellerinin toplanması ve dağıtımında etkin biçimde işleyen mekanizmalardır. Bununla beraber, üyelerin meslek birlikleri kaynaklı önemli sorunlar yaşadığı da görülmektedir. Nedir bu sorunlar? Öncelikle,

meslek birlikleri müzik kullanımının yapıldığı anda telif bedellerini dağıtamazlar. Nitekim telif bedellerinin dağıtım süreci de buna işaret etmektedir. Bu bağlamda, meslek birlikleri tarafından toplanan telif bedelleri, birlik payı düşüldükten sonra üyelerine yılda dört kez dağıtılır (Tüzük, m. 41/1). Bu süreci bir örnekle somutlaştırmak faydalı olacaktır: Bir eser sahibinin (E), (X) isimli eseri, kullanıcı (K) tarafından 01.01.2021 tarihinde kullanılmıştır. Bunun üzerine (E)'nin üye olduğu meslek birliği (MB), kullanımı tespit ederek gerekli işlemleri başlatmış ve (K)'dan ücreti tahsil etmiştir. (MB)'nin tahsil ettiği bedeli eser sahibi (E)'nin hesabına aktaracağı en erken tarih 01.04.2021 olacaktır.

Görüldüğü üzere hak sahipleri, yapılan bir kullanımdan doğan telif bedelinden ancak aylar sonrasında yararlanabilmektedir. Burada bir tutarsızlık olduğu muhakkaktır. Müzik kullanıcısı herhangi bir repertuvara saniyeler içerisinde erişebilirken hak sahibi hak ettiği gelire aylar sonra erişebilmektedir¹⁰⁵. Bu gecikmenin çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerin net bir biçimde ortaya konulabilmesi için dağıtım sürecinin ayrıntılı biçimde değerlendirilmesi gerekir.

Bu bağlamda, meslek birliklerinin yükümlülüklerine ve tarife tespitine ilişkin esaslar FSEK m. 42/A'da 7 bent halinde düzenleme altına alınmıştır. Buna göre; meslek birlikleri, üyelerinin haklarının idaresini hakkaniyete uygun koşullarda sağlamakla (FSEK m. 42/A/2) ve üyelerinin haklarının idaresine ilişkin faaliyetlerden elde ettikleri gelirleri dağıtım planına uygun olarak üyelerine dağıtmakla (FSEK m. 42/A/3) yükümlüdür. Meslek birliklerinin en önemli yükümlülükleri de bu

¹⁰⁵ Benzer yönde bkz. **Claudio Arcos**, Luis, "The Blockchain Technology On The Music Industry", *Brazilian Journal of Operations & Production Management*, Vol: 15, No. : 3, s. 441; **O'Dair**, Marcus (2016) "Music On The Blockchain", *Blockchain For Creative Industries Research Cluster*

Middlesex University, Report No: 1, s. 10, <https://www.mdx.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0026/230696/Music-On-The-Blockchain.pdf> s.e.t. 01.06.2021.

saydıklarımızdır. Meslek birliklerinin bu yükümlülüklerini yerine layıkıyla getirilebilmesi için; kullanılan eserler ile bu eserlerin hak sahiplerinin kimler olduğuna ilişkin bilgilere eksiksiz biçimde sahip olması gerekir¹⁰⁶. Ancak, eser kullanım listelerinin doğru ve tutarlı bir biçimde temin edilebilmesi başlı başına bir meseledir.

Meslek birlikleri kullanım listelerini aldıkları anda dağıtıma başlayamazlar. Zira, kullanım listelerinde eksiklikler, hatalar olabilir. Dolayısıyla, söz konusu listelerin kontrol edilmesi gerekir. Bu zaman alan bir süreçtir. Bazı durumlarda ise meslek birliğinin kullanım listesi elde etmesi mümkün olmaz ya da kullanım listesi elde etmesinin maliyeti; yapılan kullanımdan elde edilecek telif gelirinin o kadar üzerindedir ki meslek birliği kullanım listesi elde etme yoluna gitmez. Bu gibi hallerde analogi (örnekleme) adı verilen bir yöntem kullanılarak dağıtım yapılır¹⁰⁷. Dikkat edilecek olursa analogi yönteminde; kullanım listesine göre dağıtım yapılması esasından bir sapma vardır.

Dijital mecralarda yapılan kullanımlardan kaynaklanan bazı sorunlara da değinmemiz gerekir. Bu bağlamda, dijital alanda yapılan kullanımların son yıllarda giderek artış göstermesi meslek

birliklerinin daha yüksek boyutta veriyle işlem yapmasına neden olmaktadır. Meslek birlikleri, kurdukları dijital altyapı ve otomasyon sistemleriyle bu veriyi işlemeye çalışmaktadır. Ancak halihazırda kullanılan merkezi teknolojilerin, blokzincir teknolojisi karşısındaki yeterliliği tartışmaya açıktır. Bu yetersizlik, dijital mecralarda belli düzeyin altında kalan kullanımlar bakımından kendini göstermektedir. Bu tür kullanımlar meslek birliklerince dağıtım planına dahil edilmemektedir. Dolayısıyla popüler olmayan bir sanatçının eseri kullanıldığında yapılan kullanım ilgili meslek birliği/meslek birlikleri tarafından belirlenen kotanın altında ise göz ardı edilmektedir¹⁰⁸. Kanaatimizce, bu uygulama hak kayıplarına yol açmakta ve adil olmayan sonuçlar doğurmaktadır. Zira mevcut teknolojiler kullanılarak mikro kullanımların tespit edilmesi mümkün olmadığı için sanatçılar mikro ödemelerden yoksun kalmaktadır.

2. Şeffaflıkla ve Hak Sahipliği Bilgileriyle İlgili Sorunlar

Bir meslek birliğine üye olan hak sahibi açısından en önemli hususlardan biri, elde etmeye hak

¹⁰⁶ **Koçak**, Ahmet Yener "Türkiye'de Meslek Birliklerinin İşleyişi": Yılmaztekin, Hasan Kadir & Günarslan Banu Fatma (Editörler), Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı, Bildiriler Kitabı, 19-22 Aralık 2019, Antalya, s. 136.

¹⁰⁷ **Koçak**, s. 138; Analogi (örnekleme) yönteminde, meslek birliğinin belirlediği dağıtım kriterleri uygulanır. Bu kriterlere meslek birliklerinin dağıtım yönergelerinde yer verilir. Analogi yönteminde dağıtım yapılmak istenen mecra benzer başka bir mecradaki dağıtım listesi esas alınarak yapılır. Örneğin bkz. MESAM Dağıtım ve Dokümantasyon Yönergesi, s. 10, <https://www.mesam.org.tr/UserFiles/files/Yonergeler/mesam_da%4%9Fitim_ve_dokumantasyon_yonergesi.pdf> s.e.t. 20.06.2021.

¹⁰⁸ Kota meselesine ilişkin olarak MESAM'ın internet sitesinde şu açıklama yer almaktadır: "Dijital lisanslama dağıtımlarında meslek birliklerinin karşılaştığı temel sorunlardan biri hacim sorunudur. Çok sayıda dijital servis sağlayıcıya ait kullanım listeleri, dağıtım çalışmaları kapsamında

MESAM tarafından işlenmekte, her bir eser veri tabanımızda aranarak eşleştirilmekte ve dijital alan dağıtımlarını birlikte yürüttüğümüz MSG ile birlikte dağıtımlara konu olan tüm eserlerin hak sahipliği kontrolü yapılmaktadır. Birçoğu milyonlarca satırdan oluşan bu listelerin tamamının incelenmesi mümkün olmamakta, dağıtım süreleri ciddi biçimde uzatmakta ve bu durum birçok bakımdan verimsizliğe sebep olmaktadır. Bu sebeplerle uluslararası alanda, diğer meslek birliklerince de uygulanmakta olan "kota" uygulamasına geçilmiştir. Kota uygulaması gereği dijital kategorideki dağıtım çalışmalarını birlikte yürüttüğümüz MSG ile her bir mecra özelinde bir çalışma yapılmakta, mümkün olan en düşük kota eşliğinin ne olduğu hesaplanmakta ve belirlenen kota eşliğinin altında kullanım adedine sahip olan eserler dağıtım çalışmasına dâhil edilmemektedir." <<https://www.mesam.org.tr/sik-sorular-sorular/diger/kota-nedir>> s.e.t.01.06.2021.

kazandığı telif gelirinin doğru ve tutarlı bir biçimde hesaplanarak kendisine bildirilmesidir. Kanaatimizce bu bildirim yalnızca rakamsal bir sonuç içermesi (örneğin, ... dönemi için... ödemeye hak kazandınız gibi) yeterli değildir. Bunu daha ziyade bir raporlama olarak anlamak gerekir. Söz konusu raporun ayrıntılı, kolay anlaşılır, doğru ve tutarlı olması gerekir. Ancak, hak sahiplerine ödemelerle ilgili olarak yapılan bildirimler şeffaf değildir¹⁰⁹. Bu nedenle hak sahipleri çoğu zaman kendilerine yapılan bildirim anlayamamaktadır¹¹⁰.

Müzik eserlerinin kullanımında, hak sahibiyle kullanıcı arasında meslek birlikleri dışında çok fazla ve çeşitli aracı vardır. Nitekim Spotify, Youtube vs. gibi platformlar da aracı konumundadır¹¹¹. Bu bağlamda müzik endüstrisi değer zincirinde çok fazla aktörün yer alması¹¹² şeffaflığı etkileyen bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır¹¹³. Verinin yeterince şeffaf olmamasının temel nedeni, değer zincirinde yer alan bazı araçların veriyi işleyecek yeterli teknolojiye sahip olmamasıdır¹¹⁴. Meslek birliklerine araçlar üzerinden veri akışı sağlanmaktadır. Ancak, farklı platformların raporlama ve ödeme sistemleri

de farklıdır¹¹⁵. İşte meslek birlikleri dağıtım yaparken farklı mecralardan, farklı formatlarda gelen verileri standart bir hale getirerek raporlaştırmaya çalışmaktadır.

Müzik eserleri üzerindeki hak sahipliği meselesi de son derece çetrefillidir. Bu bağlamda, çoğu zaman aynı eser üzerinde birden fazla (söz yazarı, bestekar, icracı, yapımcı) hak sahibi vardır. Aynı eser üzerindeki farklı hak sahiplerinin haklarını da farklı meslek birlikleri takip etmektedir¹¹⁶. Bir de söz konusu eserden doğan mali hakların defalarca devredildiğini düşündüğümüzde mesele daha da karmaşık bir hale gelmektedir. Her meslek birliği, hak sahipliği bilgilerini kendi bünyelerinde yönettikleri veri tabanlarında tutmaktadır. Farklı veri tabanları arasında uyumsuzluk olması sık görülen bir durumdur. Bu bağlamda, meta veri (metadata) müzik endüstrisinin en önemli sorunlarının başında gelmektedir. Öyle ki, meta veri bilgilerinin hatalı olması nedeniyle hak sahiplerinin aslında hak ettikleri telif gelirinin %25'inden mahrum kaldıkları ileri sürülmektedir¹¹⁷.

¹⁰⁹ Rethink Music (2015) "Fair Music: Transparency and Payment Flows In The Music Industry" (Music Industry Report), s. 10, <https://college.berklee.edu/news/fair_music_report> s.e.t. 06.07.2021.

¹¹⁰ Music Industry Report, s. 10.

¹¹¹ **Tam**, Tran Ngoc Linh (2019) "Music Copyright Management On Blockchain: Advantages and Challenges", Albany Law Journal, Vol: 29, Iss.: 1, s. 206.

¹¹² Söz konusu aktörlerin tamamının şematik gösterimi için bkz. **Neysen**, Nicolas (2020) "Blockchain and Smart Contracts in the Recording Industry", European Research Studies Journal, Vol: XXIII, Iss.: 2, s. 178.

¹¹³ **Tam**, s. 223.

¹¹⁴ **Tam**, s. 223; Hak sahipliğine ilişkin bilgilerin yer aldığı veri tabanında sorunlar olması, şeffaflığı da doğrudan etkiler. Zira, eser üzerindeki hak sahipliği bilgisinin kamuya açık olması ve kamuya açık olan bu bilgilerin de doğru ve tutarlı olmasının şeffaflık amacına hizmet edeceği açıktır.

¹¹⁵ **Tam**, s. 212.

¹¹⁶ Türkiye'de müzik alanında halihazırda faaliyet gösteren 7 meslek birliği bulunmaktadır: Eser sahiplerini temsilen Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) ve Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği (MSG), icracı sanatçıları temsilen Müzik Yorumcuları Meslek Birliği (MÜ-YOR-BİR) ve yakın zamanda kurulan Türkiye İcracı Sanatçılar ve Müzisyenler Meslek Birliği (TSMB), müzik yapımcılarını temsilen ise Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği (MÜ-YAP), Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği (MÜYA-BİR) ve Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği (MÜZİK-BİR). Türkiye'de müzik alanında faaliyet gösteren meslek birliklerinin listesi için bkz. <<https://www.telifhaklari.gov.tr/Turkiye-de-Meslek-Birlikleri-Muzik>> s.e.t. 1.08.2021; Ayrıca bkz. <<https://www.tsmb.gen.tr/>> s.e.t. 1.08.2021.

¹¹⁷ **Molinder**, Niclas, "Why Building More Rights Databases Won't Solve The Music Industry Metadata Problem", Hypebot, <<https://www.hypebot.com/hypebot/2018/01/why-building-more-rights-databases-wont-solve-the-music-industry-metadata-problem.html>> s.e.t. 04.07.2021.

Meta verileri elde eden meslek birlikleri ve diğer araçlar bunları kendi veri tabanlarına manuel olarak girmektedir¹¹⁸. Bu nedenle, meta veriler, veri tabanlarına eksik veya hatalı biçimde girilebilmektedir¹¹⁹. Nitekim Tchaikovsky'nin adının çeşitli veri tabanlarında 70'den farklı şekilde yazılması bu durumun çarpıcı bir örneğini teşkil etmektedir¹²⁰. Müzik endüstrisinde bu sorunların ortadan kaldırılması amacıyla, müzik eserlerinin hak sahipliği bilgilerinin yer aldığı küresel ölçekte bir veritabanı projesi (Küresel Repertuvar Veri Tabanı-*Global Repertoire Database*) başlatılmış; ancak bu proje de başarısızlıkla sonuçlanmıştır¹²¹.

IV. GELİŞEN BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ KARŞISINDA MESLEK BİRLİKLERİNİN GELECEĞİ

A. BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN MÜZİK ENDÜSTRİSİNE VADETTİKLERİ

1. Telif Haklarının Lisanslanmasına ve Telif Bedellerinin Ödenmesine İlişkin Vaatler

Meslek birlikleri telif bedellerini kullanıcılardan toplayıp üyelerine dağıtırken kural olarak yapılan kullanımları esas alır. Ancak, söz konusu kullanımların yönetilebilir olması için belli bir

orana ulaşmış olması gerekir. Bu nedenle, kullanımın çok az olduğu hallerde dağıtım yapılamaz. Buna karşın, blokzincir teknolojisinin getirdiği önemli bir yenilik mikro düzeyde ödemelerin yapılabilmesine imkân sağlamasıdır¹²². Mikro düzeyde ödemeler özellikle *streaming* (internet üzerinden yayın) servisleri¹²³ bakımından önem arz etmektedir¹²⁴.

Önceden de ifade ettiğimiz üzere meslek birlikleri eliyle yapılan dağıtımlarda üyelerin telif bedellerini almaları uzun zaman almaktadır. Buna karşın, blokzincir ekosistemi üzerinde kurulan akıllı sözleşmeler aracılığıyla yapılan dağıtım ve ödemelerin hak sahiplerine otomatik olarak ve hızlı biçimde yapılmasının mümkün olduğu ileri sürülmektedir¹²⁵. Bunun anlamı, telif ödemelerinin eş zamanlı (*real time*) biçimde yapılabilmesidir¹²⁶. Böylelikle, lisans sözleşmesinden doğan edimler aynı anda ifa edilecek ve lisans veren sözleşme akdedildiği anda ödemesini tahsil edebilecektir¹²⁷.

Bu konuda ortaya çıkan iş modellerine örnek olarak 2015 yılında geliştirilen Ujo müzik platformu verilebilir¹²⁸. Ujo müzik, Ethereum blokzincir ağında çalışan bir akıllı sözleşme üzerinden kullanıcıların eserin kullanımı karşılığında yaptıkları ödemenin, tüm hak sahipleri arasında otomatik olarak

¹¹⁸ **Torbensen**, Alexandra Cecilie Gjøel & **Ciriello**, Raffaele Fabio (2019) "Tuning Into Blockchain: Challenges and Opportunities of Blockchain-Based Music Platforms", In Proceedings of the 27th European Conference on Information Systems (ECIS), June 8-14, Stockholm & Uppsala, Sweden <<https://core.ac.uk/download/pdf/250581432.pdf>> s.e.t.04.07.2021.

¹¹⁹ **Torbensen & Ciriello**, s. 7.

¹²⁰ **Torbensen & Ciriello**, s. 7; Bkz. <<https://musicbrainz.org/artist/9ddd7abc-9e1b-471d-8031-583bc6bc8be9/releases>>s.e.t.04.07.2021.

¹²¹ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. **Milosic**, Klementina "GRD's Failure", Music Business Journal Berklee College of Music <<http://www.thembj.org/2015/08/grds-failure/>> s.e.t. 04.07. 2021.

¹²² **O'Dair**, s. 10.

¹²³ Streaming, kullanıcıların belli bir abonelik ücreti karşılığında internet üzerinden müzik dinlemelerine imkân sağlayan bir iş modelidir. Kullanıcılar, müzik eserlerini bilgisayar, akıllı telefon vb. aygıtlara indirmeden abone oldukları platform üzerinden dinleyebilir.

¹²⁴ **O'Dair**, s. 10; **Arcos**, s. 442.

¹²⁵ **Neysen**, s. 180; **O'Dair**, s. 11.

¹²⁶ **Birgit**, Clark (2018) "Blockchain and IP Law: A Match made in Crypto Heaven?", WIPO Magazine, No: 1, s. 31.

¹²⁷ **Yusufoglu Bilgin**, s. 89.

¹²⁸ **Neysen**, s. 179.

bölüşülüp dağıtılmasını sağlayan bir sistem geliştirmişti¹²⁹. Bu bağlamda, ilk olarak Imogen Heap isimli şarkıcının “Tiny Human” isimli müzik eseri, Ujo müzik platformu üzerinden dinleyicilere sunulmuştur¹³⁰.

Ancak, “Tiny Human” tanesi \$ 0,60’tan sadece 222 kopya satılmış ve toplamda da \$ 133,20 gelir elde edilmiştir¹³¹. Bu girişim bir ilk olması açısından son derece önemlidir. Ancak finansal açıdan başarı sağlanamamıştır¹³². Bu başarısızlığın nedeni olarak kullanıcıların ödemeyi bir kripto para birimi olan Ether ile yapmak zorunda olmaları gösterilmektedir¹³³. Bu bağlamda, söz konusu finansal başarısızlığın blokzincir teknolojisinin müzik alanındaki başarısızlığı şeklinde yorumlanmasının isabetli olmayacağı ileri sürülmüştür¹³⁴.

Ujo müzik vb. girişimler çok yenidir. Bu tür girişimlerin olgunlaşması, sayılarının artması ve piyasa tarafından kabul görmeleri gerekir. Bunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini ise zaman gösterecektir.

2. Şeffaflık (*Transparency*) ve Hak Sahipliği Bilgileriyle İlgili Vaatler

Blokzincir teknolojisinin, müzik endüstrisinde kullanıcıyla hak sahibi arasında aracı konumundaki aktörleri ortadan kaldırıp veri bütünlüğü sağlayarak şeffaflığı artırabileceği ileri sürülmektedir¹³⁵. Bu bağlamda, hak sahiplerinin blokzincir üzerinden hak edişlerini net bir biçimde görebileceği savunulmaktadır¹³⁶. Blokzincirin temel özelliklerini ortaya koyarken söz konusu teknolojinin şeffaf olduğuna da değinmiştik. Halihazırda müzik endüstrisindeki aktörler tarafından kullanılan veri tabanları merkezidir. Buna karşın, dağıtık defter teknolojisine dayanan blokzincir teknolojisi şeffaflık konusunda bir veri tabanı olarak merkezi veri tabanlarından çok daha fazlasını vaat etmektedir.

Nitekim müzik endüstrisindeki bazı aktörlerin bu alandaki araştırmalara yöneldiği görülmektedir. Bu bağlamda, Fransa merkezli the Society of Composers, Authors and Publishers (SACEM) meslek birliği¹³⁷, İngiltere merkezli PRS for Music meslek birliği¹³⁸ ile ABD merkezli the American Society for Composers, Authors and Publishers (ASCAP) meslek birliğinin IBM şirketi ile ortaklaşa geliştirdikleri blokzincir veri tabanı projesi buna örnek olarak gösterilebilir¹³⁹. Diğer bir örnek ise Spotify’dan verilebilir. Spotify, blokzincir teknolojisi üzerine çalışan Mediachain isimli şirketi satın

¹²⁹ Usta & Doğanekin, s. 77-78; Neysen, s. 180.

¹³⁰ Baym, Nancy & Swartz, Lana & Alarcon, Andrea (2019) “Convening Technologies: Blockchain and the Music Industry”, International Journal of Communication, Vol: 13, s. 406.

¹³¹ Baym & Swartz & Alarcon, s. 406.

¹³² Bu konuda bkz. Gerard, David (2017) Bitcoin, Blockchain, Ethereum & Smart Contracts, s. 129 vd., <<https://play.google.com/books/reader?id=L7hEDwAAQBAJ&pg=GBS.PA129&hl=tr>> s.e.t.05.07.2021.

¹³³ Baym & Swartz & Alarcon, s. 406; O’Dair, s. 13.

¹³⁴ O’Dair, s. 13.

¹³⁵ Tam, s. 223.

¹³⁶ Acros, s. 441.

¹³⁷ SACEM internet sitesi için bkz. <<https://www.sacem.fr/en>> s.e.t.30.06.2021.

¹³⁸ PRS for Music internet sitesi için bkz. <<https://www.prsformusic.com>> s.e.t. 30.06.2021.

¹³⁹ Konuya ilişkin olarak 7 Nisan 2017 tarihli ASCAP basın açıklaması için bkz. <<https://www.ascap.com/press/2017/04-07-ascap-sacem-prs-blockchain>> s.e.t. 30.06. 2021.

almıştır¹⁴⁰. Veri tabanı olarak blokzincirin merkezi veri tabanlarına kıyasla çok daha gelişmiş olması nedeniyle müzik sektöründeki diğer aktörlerin de benzer girişimlerde bulunmaları olasıdır.

B. BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN MÜZİK ENDÜSTRİSİNDE KULLANILMASINI GÜÇLEŞTİREN NEDENLER

1. Blokzincir Platformlarında Kripto Varlıkların Kullanılmasının Zorunlu Olması

a. Genel Olarak

Geliştirilen her teknoloji gibi, blokzincir teknolojisi de kusursuz değildir. Bu bağlamda, bu teknolojinin müzik alanında bireysel olarak yapılacak lisanslama sözleşmeleri ve dağıtım faaliyetlerini olumsuz yönde etkileyebilecek birtakım eksiklikleri bulunmaktadır. Öncelikle, blokzincir ekosistemi üzerinde kurulan akıllı sözleşmelerde edim, kripto varlık şeklinde ifa edilmektedir. Kripto varlıkların değerinin sürekli olarak dalgalanması, bunların ödeme birimi olarak kullanılmasını ciddi manada güçleştirmektedir¹⁴¹.

Ayrıca, her platformun farklı bir kripto varlık kullanması da önemli bir dezavantajdır¹⁴². Bu noktada akla, kripto varlık kullanmadan blokzincir oluşturmak mümkün mü sorusu gelmektedir. Bu bağlamda, kripto varlıklar blokzincir ağında yeni blokları açan madencilere verilen ödüdür. Dolayısıyla kripto varlıklar ağda yeni blokların oluşturulması bakımından hayati öneme sahiptir¹⁴³. Bu

nedenle, kanaatimizce kripto varlık kullanmadan gerçek manada blokzincir oluşturmak mümkün değildir¹⁴⁴.

b. Regülasyon Sorunları

Kripto varlıklara ilişkin regülasyon arayışları tüm dünyada devam etmektedir. Zira, kripto varlıklar vergilendirmeden kara para aklamaya kadar birçok sorunu beraberinde getirmiştir¹⁴⁵. Bu bağlamda, yapılacak regülasyonların hangi yönde evrileceğini şimdiden tahmin etme imkânımız yoktur. Yapılacak regülasyonlarla kripto varlıklara yasaklama getirilmesi halinde blokzincir tabanlı müzik platformlarının Türkiye’de faaliyet göstermesi olanaksız hale gelecektir. Zira, blokzincir teknolojisi her ne kadar kripto varlıklardan ibaret olmasa da blokzincir ekosistemi içerisinde kripto varlıkların önemli bir rolü vardır.

Hak sahiplerinin blokzincir teknolojisi aracılığıyla bireysel olarak lisanslama faaliyeti yürütebilmeleri için mer’i mevzuatın buna cevaz vermesi gerekir. Bu noktada, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik’in (Kripto Varlık Yönetmeliği) hükümlerini değerlendirmemiz gereklidir. Kripto Varlık Yönetmeliği’nin 3/2’nci maddesinde kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı biçimde kullanılmayacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Ancak, bu hükümden hareketle yönetmeliğin kripto varlıkları yasakladığı sonucuna ulaşmak hatalı olur.

¹⁴⁰ Bkz. **McIntyre**, Hugh (2017) “Spotify Has Acquired Blockchain Startup Mediachain”, Forbes, <https://www.forbes.com/sites/hughmcintyre/2017/04/27/spotify-has-acquired-block-chain-startup-mediachain/?sh=42c6559f69ee>, s.e.t. 30.06.2021.

¹⁴¹ **Neysen**, s. 182.

¹⁴² **Neysen**, s. 182.

¹⁴³ **Dedeoğlu**, s. 41.

¹⁴⁴ Aynı yönde bkz. **Dedeoğlu**, s. 41-42.

¹⁴⁵ Genel anlamda hukuksal sorunlar için bkz. **Aşıcı**, Cem (2019) Bitcoin, İstanbul, Filiz Kitapevi, s. 40 vd.

Kripto Varlık Yönetmeliği'nin getirdiği yasak kapsamına, kripto varlıkların ödeme aracı olarak kullanılması (Kripto Varlık Yönetmeliği, m. 3/2) ile kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı biçimde kullanılmasına yönelik hizmet sunulması hususları (Kripto Varlık Yönetmeliği, m. 3/3) girmektedir. Bu bağlamda, yönetmeliğin 3/2'nci maddesinde kripto varlıkların ödeme aracı olarak doğrudan veya dolaylı biçimde kullanılması açıkça yasaklandığından, blokzincir ekosistemi içerisinde akıllı sözleşme aracılığıyla yapılan lisans sözleşmelerinde edimin kripto varlık şeklinde ifa edilemeyeceği şeklinde bir yorum yapılabilir. Ancak, böylesi bir yorum da yönetmeliğin amacını aşar. Zira Türk Borçlar Kanunu'nun¹⁴⁶ 26'nci maddesinde düzenleme altına alınan "sözleşme özgürlüğü" gereğince tarafların sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içerisinde özgürce belirlemeleri mümkündür. Dolayısıyla eser sahibi ile kullanıcı arasında yapılacak lisans sözleşmesinde borcun kripto varlık olarak belirlenmesi mümkündür. Bu bağlamda, daraltıcı bir yorum yaparak yönetmeliğin ancak "Dayanak" başlıklı 2'nci maddesinde sınırlı olan Kanunların¹⁴⁷ uygulama alanı ile kısıtlı biçimde düzenleme yaptığı sonucuna ulaşmak¹⁴⁸ normlar hiyerarşisinin bir gereğidir.

Sonuç olarak, mer'i mevzuatın Türkiye'de blokzincir tabanlı müzik platformlarının geliştirilmesine engel teşkil etmediği kanaatindeyiz. Bununla beraber, kripto varlıkların kara para aklama gibi suçların işlenmesi bakımından elverişli bir araç

olduğu düşünüldüğünde; kanun koyucunun bu alana ilişkin yasaklayıcı mahiyette regülasyonlar yapması her zaman için ihtimal dahilindedir. Sadece bu ihtimalin varlığı dahi yatırımcıların bu alana yönelmesinin önünde engel teşkil edebilir. Blokzincir teknolojisinin potansiyeli ve vaat ettikleri heyecan vericidir. Ancak, buradan hareketle blokzincirin hukuk kurallarından bağımsız olduğu sonucuna varmak hatalı olur¹⁴⁹. Bu bağlamda blokzincir alanında mutlaka regülasyon yapılmalıdır. Bununla beraber, regülasyonların blokzincir teknolojisi kullanılarak geliştirilecek iş modellerine de engel olmaması gerekir. Öyle ki kripto varlıkların olumsuz etkilerini azaltacak ve fakat blokzincir tabanlı yeni iş modellerini teşvik edecek mahiyetteki regülasyonlar meslek birlikleri de dahil olmak üzere müzik endüstrisindeki tüm paydaşlara katkı sağlayacaktır.

2. Geliştirilen Mevcut İş Modellerinin Kullanıcılar Açısından Avantajlı Olması

Dijital müzik servislerinin repertuarlarındaki eser sayısı milyonlarla ölçülmektedir¹⁵⁰. Repertuarın bu denli büyük olması, hak sahipliğine ilişkin bilgilerin tespitini de oldukça güç hale getirmektedir. Bu bağlamda, küresel ölçekte hak sahipliği bilgilerini tek bir blokzincir platformunda toplamak mümkün görünmemektedir¹⁵¹. Bu nedenle, birden fazla blokzincir platformunun müzik hizmeti sunması olasıdır. Ancak, söz konusu platformlar

¹⁴⁶ R.G.T. 04.02.2011, S. 27836.

¹⁴⁷ Bu kanunlar, yönetmeliğin dayanak kısmında belirtilmiş olup Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanunu ile 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunundan ibarettir.

¹⁴⁸ Benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. **Ergin**, Numan Emre (2021) "Merkez Bankasının kripto düzenlemesi: Yasak hemşerim!" <<https://www.dunya.com/kose-yazisi/>

merkez-bankasinin-kripto-duzenlemesi-yassak-hemserim/618247> s.e.t. 9.07.2021.

¹⁴⁹ **Küzeci**, s. 167.

¹⁵⁰ Örneğin, Spotify'nın repertuarında 70 milyon üzerinde eser vardır. Bkz. <<https://newsroom.spotify.com/company-info/>> s.e.t. 06.07.2021.

¹⁵¹ **Gerard**, s. 131.

arasında yeterli iş birliğinin olmayışı parçalı (*fragmented*) bir yapının oluşmasına neden olacaktır¹⁵². Bu durumda, kullanıcılar birden fazla blokzincir müzik platformundan yararlanmak zorunda kalacaktır. Buna karşın, halihazırdaki iş modellerinin çoğu hak sahipleri açısından tatmin edici olmasa da kullanıcılar açısından son derece avantajlıdır.

Kullanıcıların olabilecek en düşük ücreti ödeyerek mümkün olan en geniş repertuvara erişebilmeleri onların menfaatinde. Müzik endüstrisinin bugün geldiği noktada, Spotify vb. dijital müzik servisleri kullanıcıları tatmin eden, aboneliğe dayalı başarılı bir iş modeli geliştirmiştir. Dolayısıyla, kullanıcıların dijital müzik servisleri yerine blokzincir müzik platformlarını tercih etmesini beklemek gerçekçi olmayabilir¹⁵³. Kullanıcıların desteklemediği bir iş modelinin de başarıya ulaşması olanaksızdır.

3. Blokzincir Teknolojisinin Değiştirilemez (*Immutable*) Yapıda Olması

Blokzincirin yapısal özelliklerinden birinin değiştirilemez (*immutable*) olduğunu ifade etmiştik. Müzik endüstrisi bakımından blokzincir'in bu özelliği bazı sorunlara neden olabilir. Bu bağlamda, blokzincirde tutulan hak sahipliği bilgilerindeki hataların değiştirilmesi gerektiğinde blokzincir, kullanıcılara değişiklik yapabilmeye esnekliğini sunmaktadır¹⁵⁴. Hak sahipliği bilgilerinin geçmişe dönük olarak değiştirilmesine ihtiyaç duyulan

durumlarda, blokzincir tabanlı uygulamalar nedeniyle sorunlar yaşanabilir.

Akıllı sözleşmeler de değişikliklere karşı ihtiyaç duyulan esnekliği sağlamaktan uzaktır¹⁵⁵. Bu bağlamda, akıllı sözleşmelerin değişen koşullara uyarlanmasının mümkün olmayışı hak sahiplerinin menfaatine aykırı sonuçların doğmasına neden olabilir¹⁵⁶. Zira, her olasılığı önceden düşünerek akıllı sözleşmeleri programlamak mümkün değildir.

C. GELİŞEN BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ KARŞISINDA MÜZİK MESLEK BİRLİKLERİNİN ROLÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Blokzincirle ilgili değerlendirmelerde bulunurken, bu teknolojinin gelişim aşamasında olduğu unutulmamalıdır. Her teknoloji gelişim aşamasında heyecan yaratır. Ancak, bunlardan pek azı yaygınlaşarak genel kabul görür. Blokzincir teknolojisinin müzik endüstrisinde bugünden yarına genel kabul görmesini beklemek gerçekçi olmaz. Nitekim, öğretilerdeki bir çalışmada müzik endüstrisinde blokzincir temelli iş modellerinin, en iyi ihtimalle önümüzdeki 5 yıl içinde alternatif bir endüstri oluşturabileceği ileri sürülmektedir¹⁵⁷. Bununla beraber, müzik endüstrisinin internet de dahil olmak üzere pek çok teknolojik gelişmeye karşı direnç gösterdiği bilinen bir durumdur¹⁵⁸.

¹⁵² **Gidron**, Aviv (2019) "Beyond the Hype of Blockchain- A Scenario-Based Analysis of the Potential Applications in the Music Industry" (Yüksek Lisans), Louvain School of Management, s. 73, <<https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/object/thesis:20817>>s.e.t.05.07.2021.

¹⁵³ Bu yönde bkz. **Annabel**, Tresise & **Goldenfein**, Jake & **Hunter**, Dan (2018) "What Blockchain Can and Can't Do for Copyright", Australian Intellectual Property Journal 144, Vol: 28, s. 10.

¹⁵⁴ Krş. **Gerard**, s. 131.

¹⁵⁵ Bkz. **Gerard**, s. 105.

¹⁵⁶ Bkz. **Gerard**, s. 105.

¹⁵⁷ Bkz. **Arcos**, s. 442.

¹⁵⁸ **Gerard**, s. 127.

Blokzincir teknolojisi, telif haklarının lisanslanması ve telif bedellerinin ödenmesi ile şeffaflık ve hak sahipliği bilgilerine ilişkin önemli vaatler sunmaktadır. Ancak, blokzincir teknolojisinin müzik endüstrisinde geniş çapta kabul görebilmesi için yapımcı şirketleri, meslek birlikleri gibi endüstride yer alan tüm paydaşların katılımına ihtiyaç vardır¹⁵⁹. Zira, hak sahipliği bilgileri meslek birlikleri, yapımcı şirketleri gibi paydaşların veri tabanlarında tutulmaktadır¹⁶⁰. Söz konusu paydaşların bu bilgileri paylaşmaları için onları teşvik edecek bir nedene ihtiyaç vardır. Ancak, paydaşların bu konuda gerekli motivasyona sahip olmadıkları ileri sürülmektedir¹⁶¹. Gerçekten, söz konusu bilgiler paydaşlara rakiplerine kıyasla avantaj sağlayan önemli varlıklardır¹⁶². Bununla beraber, teknolojik gelişmeler ve dijital müzik servislerinin başarısı meslek birliklerini değişen ekosisteme uyum sağlamaya zorlamaktadır¹⁶³. Nitekim önceden de ifade ettiğimiz üzere; SACEM, ASCAP, PRS for Music meslek birliklerinin IBM ile ortaklaşa yürüttükleri blokzincir temelli veri tabanı projesi meslek birliklerinin teknolojiye uyum sağlama çabasında olduklarını göstermektedir.

Meslek birliklerinin en önemli işlevi kullanıcılarla yaptıkları lisans anlaşmaları çerçevesinde topladıkları telif bedellerini hak sahiplerine dağıtmaktır. Ancak, *Salvadé*'nin isabetli biçimde ortaya koyduğu üzere; toplu hak yönetimi, saf teknoloji

daha fazlasını ifade eden ve yaratıcı çalışmanın ortak biçimde savunulması şeklinde somutlaşan önemli bir değere dayanır¹⁶⁴. Meslek birliklerine ruhunu veren bu “değer” tarihsel süreç içerisinde uzunca zaman devam eden örgütlü bir çabanın sonucudur. Bu nedenle, teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin telif hakları alanında meslek birliklerinin rolü her zaman için önemini koruyacaktır.

Meslek birliklerinin üyelerine karşı olan yükümlülükleri arasında hakların idaresinin hakkaniyete uygun koşullarda sağlanması (FSEK m. 42/A/2) ile hakların idaresine ilişkin faaliyetlerden elde edilen gelirlerin dağıtım planına uygun olarak üyelere dağıtılması (FSEK m. 42/A/3) özel öneme sahiptir. Zira bu yükümlülüklerin meslek birliğince layıkıyla yerine getirilmesi, birlikte üyeler arasındaki ilişkilerin sağlıklı biçimde ilerleyebilmesinin ön koşuldur. Blokzincir teknolojilerinin sağladığı imkânlar sayesinde meslek birlikleri üyelerine karşı yükümlülüklerini daha etkin bir biçimde yerine getirebilir. Bu bağlamda, önceden de ifade ettiğimiz üzere blokzincir teknolojisi eş zamanlı (*real time*) dağıtımların ve mikro ödemelerin yapılabilmesini olanaklı hale getirmektedir. Bu sayede meslek birlikleri anılan yükümlülüklerini daha etkin biçimde yerine getirebilir. Bu açıdan, blokzincir teknolojisi meslek birliklerinin telif hakları alanındaki rolünü daha da önemli bir hale getirebilir.

¹⁵⁹ **Klobucnik, Lucius & Queiroz, Daniel** Campello (2019) “The Role of Traditional CMOs in the Digital Era”, EIPIN Innovation Society Research Paper Series, No.: 19-05, s. 9.

¹⁶⁰ **Savelyev, Alexander** “Copyright in the Blockchain Era: Promises and Challenges”, National Research University Higher School of Economics, Research Paper No. WP BRP 77/LAW, 2017, s. 5<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3075246> s.e.t. 9.07.2021.

¹⁶¹ **Savelyev, s. 5.**

¹⁶² Halihazırda meslek birlikleri gibi araçların önemli varlıkları (*critical assets*) elinde bulundurduğuna ilişkin olarak bkz.

Bodo, Balázs & Gervais, Daniel & Quintais, Joao Pedro (2018) “Blockchain and smart contracts: the missing link in copyright licensing?”, International Journal of Law and Information Technology, Vol: 26, Iss.: 4, s. 319.

¹⁶³ Bu yöndeki açıklamalar için bkz. **Klobucnik & Queiroz, s. 11.**

¹⁶⁴ **Salvadé, Vincent** “Blockchain – an ending or future for collective management organisations?”, SUIAblog, <<https://blog.suisa.ch/en/blockchain-an-ending-or-future-for-collective-management-organisations/>>s.e.t.9.07.2021.

V. SONUÇ

Blozkincir, herhangi bir merkezi sunucuya ihtiyaç duyulmaksızın eşler arasında veri ve değer transferi yapılmasına imkân sağlayan bir teknolojidir. Bu teknoloji, müzik endüstrisini de etkilemeye başlamıştır. Buna bağlı olarak müzik alanında faaliyet gösteren meslek birliklerinin rolünün nasıl şekilleneceği meselesi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu rolün gelecekte nasıl şekilleneceğini değerlendirmeye çalıştık ve gerekli gördüğümüz yerlerde çözüm önerileri sunduk.

Toplu hak yönetiminde dağıtım sürelerinin uzunluğundan, dağıtım raporlarının yeterince şeffaf olmamasından, hak sahipliği bilgilerindeki eksiklik ve hatalardan kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır. Blozkincir teknolojisi, bu sorunların çözümünde önemli vaatler sunmaktadır. Bu vaatler, dağıtım raporlarının şeffaf ve anlaşılır olması, dağıtım sürelerinin kısalması, telif bedellerinin gerçek hak sahiplerine dağıtılması şeklinde özetlenebilir. Bununla beraber, blozkincir teknolojisinin müzik endüstrisinde kullanılmasını güçleştiren bazı etkenler de vardır. Bunlardan ilki, blozkincir platformlarında kripto varlıkların kullanılmasının zorunlu olmasıdır. Bu bağlamda, kripto varlıkların değerindeki dalgalanmalar bu varlıkların ödeme aracı olarak kullanılmasını güçleştirir. Ayrıca, kripto varlıklara ilişkin regülasyon sorunları nedeniyle blozkincir tabanlı müzik platformlarının geliştirilmesi kolay değildir. İkinci olarak, mevcut iş modelleri müzik kullanıcıları tarafından benimsenmiştir. Bu nedenle, blozkincir tabanlı müzik platformları geliştirilse dahi kullanıcılar tarafından kabul görmeyebilir. Ayrıca, blozkincir ekosistemindeki veriler değiştirilemez. Dolayısıyla, hak sahipliği bilgilerinin geçmişe dönük olarak değiştirilmesine ihtiyaç duyulduğunda blozkincir teknolojisi yetersiz kalabilir.

Müzik meslek birliklerinin en önemli faaliyetleri lisanslama ve dağıtımdır. Bununla beraber, meslek birliklerinin yalnızca lisanslama ve dağıtım yapan merkezler olarak değerlendirilmesi hatalı olur. Tarihsel süreç içerisinde meslek birlikleri, eser sahiplerinin fikri hak ihlallerine karşı örgütlü biçimde karşı koyma ihtiyacından doğmuştur. Bu ihtiyaç, teknolojik gelişmelere rağmen bugün de varlığını sürdürmektedir.

Meslek birlikleri blozkincir teknolojisini bireysel lisanslamaya kapı açacak bir tehdit olarak görmek yerine, toplu hak yönetimini iyileştirecek bir araç olarak yorumlamalıdır. Zira blozkincir teknolojisinin eş zamanlı dağıtımlara ve mikro ödemelere imkân sağlaması meslek birliklerinin üyelerine karşı olan yükümlülüklerini daha etkin biçimde yerine getirmelerini sağlayabilir. Bu bağlamda, müzik alanında faaliyet gösteren tüm meslek birliklerinin ortak iradeyle hareket ederek alanında uzman kişilerden teşekkül eden bir çalışma grubu oluşturmaları isabetli olur. Çalışma grubunun blozkincir teknolojisinin müzik endüstrisindeki kullanım alanlarını tahlil ederek raporlaştırması, blozkincir tabanlı geliştirilecek projelerin temelini oluşturacaktır. Çalışma grubunun raporu, tüm paydaşların görüşüne sunulmalı ve etki analizleri yapılmalıdır.

Söz konusu rapora istinaden blozkincir temelli ortak veri tabanı projesinin başlatılması faydalı olacaktır. Zira blozkincir teknolojisinin müzik endüstrisinde kullanılmasını güçleştiren bazı yapısal özelliklerine rağmen; bir veri tabanı olarak merkezi veri tabanlarına kıyasla ileri teknoloji ürünü olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda kanaatimizce blozkincir, hak sahipliği bilgilerinde yaşanan sorunlara çözüm getirebilecek önemli bir potansiyele sahiptir.

KAYNAKÇA

Aşıcı, Cem (2019) Bitcoin, Filiz Kitapevi, İstanbul.

Bashir, Imran (2020) Mastering Blockchain, Third Edition, Packt Publishing, UK.

Büyük Özkan Fezyioğlu, Gülçin, “Teknolojide Yeni Çağın Başlangıcı: Blokzincir”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 1-21.

Çağlayan Aksoy, Pınar (2021) Akıllı Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

Dannen, Chris (2017) Introducing Ethereum and Solidity Foundations of Cryptocurrency and Blockchain Programming for Beginners, Newyork, APRESS.

Dedeoğlu, Daron (2019) A’dan Z’ye Blockchain, 1. Baskı, İstanbul, KODLAB.

Dural, Mustafa & **Öğüz**, Tufan (2013) Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 14. Baskı, İstanbul, Filiz Kitapevi.

Gerard, David (2017) Bitcoin, Blockchain, Ethereum & Smart Contracts <<https://play.google.com/books/reader?id=L7hEDwAAQBAJ&pg=GBS.PA129&hl=tr>> s.e.t.05.07.20.

Gervais, Daniel, The Changing Role of Collecting Societies”: Gervais, Daniel (Editör) (2006) Collective Management of Copyright and Related Rights, Netherlands, Kluwer Law International, s. 3-36.

Güçlütürk, Osman Gazi “Blokzincir ve Reçüle Edilebilirlik”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 23-71.

Güven, Vedat & **Şahinöz**, Erkin (2020) Blokzincir-Kripto Paralar-Bitcoin, Satoshi Dünyayı Değiştiriyor, 5. Baskı, İstanbul, Kronik Kitap.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip (2010) Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem Sözleşme, 5. Baskı, İstanbul, Filiz Kitapevi.

Küzeci, Elif “Blokzinciri, Hukuk ve Kişisel Verilerin Korunması: Yeni Bir Güven Mekanizması Kurmak Olanaklı Mı”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 155-180.

Norman, Alan T. (2017) Blockchain Teknolojisi Hakkında <<https://play.google.com/books/reader?id=557zDwAAQBAJ&pg=GBS.PT31.w.4.0.29>>s.e.t. 08.05.2021.

Özcan, Doğa (2021) Blokzincir Mimarisi ve Merkezi Olmayan Uygulamalar <<https://play.google.com/books/reader?id=Uw7TDwAAQBAJ&pg=GBS.PA20&hl=tr&printsec=frontcover>> s.e.t. 08.05.2021

Özer, Yusuf Mansur (2020) Kişisel Verilerin Korunmasında Blok Zinciri Modeli: Vaatler ve Hukuki Engeller, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

Pınar, Hamdi & **Nal**, Temel & **Goldmann**, Bettina (2007) Müzik Eserleri Üzerindeki Telif Hakları ve Uluslararası Uygulamalar (Alman, ABD ve Türk Hukukunun Karşılaştırmalı İncelenmesi ve AB’de Güncel Gelişmeler), İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2007-12.

Solomon, Michael G. (2019) *Ethereum for dummies*, New Jersey, Canada, John Wiley & Sons.

Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Usta, Ahmet & **Doğantekin**, Serkan “Blockchain 101”, Güncellenmiş Versiyon v2, BKM Bankalararası Kart Merkezi <https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2019/08/15082019_kitap.pdf> s.e.t. 08.05.2021

Üstün, Ece Su (2021) TTK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler ile Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler, Blokzincir Teknolojisi, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Werbach, Kevin (2021) *Blokzinciri ve Yeni Güven Mimarisi*, 1. Baskı., İstanbul, Koç Üniversitesi Yayınları.

Williams, Stephen P. *Blockchain: Blokzinciri: Gelecekteki Her Şey*, 1. Baskı, İstanbul, Kaknüs Yayınları.

Yusufoğlu Bilgin Fülürya, “Blokzincir Teknolojisinin Bitcoin Dışında Bazı Uygulama Alanları”: Retornaz, Eylem Aksoy & Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler) (2020) *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, s. 73-111.

Adhami, Saman & **Giudici**, Giancarlo & **Martinazzi**, Stefano (2018) “Why do businesses go crypto? An empirical analysis of initial coin offerings”, *Journal of Economics and Business*, Vol: 100, s. 64-75.

Araalan, Cem (2020) “Akıllı Sözleşmeler”, *Terazi Hukuk Dergisi*, S: 163, C: 15, s. 502-515.

Arcos, Luis Claudio, “The Blockchain Technology On The Music Industry”, *Brazilian Journal of Operations & Production Management*, Vol: 15, No: 3, s. 439-443.

Bacon, Jean & **Michels**, Johan David & **Millard**, Christopher & **Singh**, Jatinder (2018) “Blockchain Demystified: A Technical and Legal Introduction to Distributed and Centralised Ledgers”, *Richmond Journal of Law & Technology*, V: XXV, Iss. :1, s. 1-106.

Baym, Nancy & **Swartz**, Lana & **Alarcon**, Andrea (2019) “Convening Technologies: Blockchain and the Music Industry”, *International Journal of Communication*, Vol: 13, s. 402-421.

Bodo, Balázs & **Gervais**, Daniel & **Quintais**, Joao Pedro (2018) “Blockchain and smart contracts: the missing link in copyright licensing?”, *International Journal of Law and Information Technology*, Vol: 26, Iss. :4, s. 311-336.

Clark, Birgit (2018) “Blockchain and IP Law: A Match made in Crypto Heaven?”, *WIPO Magazine*, No: 1, s. 30-34.

Gürkaynak, Gönenç & **Yılmaz**, İlay & **Yeşilaltay**, Burak & **Bengi**, Berk (2018) “Intellectual property law and practice in the blockchain realm”, *Computer Law & Security Review*, Vol: 34, Iss: 4, s. 847-862.

İbrahim, Amera (2018) “Does blockchain mean higher transparency in the financial sector?”, *Revista de Contabilidad y Dirección*, Vol: 27, s. 71-82.

Karamanhoğlu, Argun (2018) “Concept of Smart Contracts-A Legal Perspective”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S: 35, s. 29-42.

Kırbaş, İsmail (2018) “Blok zinciri Teknolojisi ve Yakın Gelecekteki Uygulama Alanları”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, C: 9, S: 1, 2018, s. 75-82.

Mısır, Mustafa Bayram (2002) “Fikri Hakların Korunmasında Meslek Birliklerinin Yeri”, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, S: 4, C: 2, s. 15-49.

Nakamoto, Satoshi, “Bitcoin: A Peer to Peer Electronic Cash System”, Decentralized Business Review, s. 1-9.

Narayanan, Arvind & **Clark**, Jeremy (2017) “Bitcoin’s Academic Pedigree”, Communications of the ACM, Vol: 60, No: 12, s. 36-45.

Neysen, Nicolas (2020) “Blockchain and Smart Contracts in the Recording Industry”, European Research Studies Journal, Iss.: 2, Vol.: XXIII, Iss. 2, s. 174-185.

Klobucnik, Lucius & **Queiroz**, Daniel Campello (2019) “The Role of Traditional CMOs in the Digital Era”, EIPIN Innovation Society, No: 19-05, s. 1-11.

Savelyev, Alexander (2017) “Copyright in the Blockchain Era: Promises and Challenges”, National Research University Higher School of Economics, No: WP BRP 77/LAW, s. 1-22, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3075246> s.e.t. 9.07. 2021.

Tam, Tran Ngoc Linh (2019) “Music Copyright Management On Blockchain: Advantages and Challenges”, Albany Law Journal, Vol: 29, Iss. :1, s. 201-227.

Tresise, Annabel & **Goldenfein**, Jake & **Hunter**, Dan (2018) “What Blockchain Can and Can’t Do for Copyright”, Australian Intellectual Property Journal, Vol: 28, s. 1-14.

Walch, Angela (2017) “The Path of Blockchain Lexicon (And The Law)”, Review of Banking & Financial Law, Vol: 36, s. 713-765.

Wright, Aaron & **De Flippi**, Primavera (2015) “Decentralized Blockchain Technology and The Rise of Lex Cryptographia”, SSRN Electronic Journal, s. 1-58, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2580664> s.e.t. 23.04.2021.

Agurto, Giancarlo Jorge Giraldo (2020) “Does blockchain change the music industry in a digital era? A perspective from copyrights and how it could equitably distribute the royalties and how it can enhance the protection of the rightsholders” (Yüksek Lisans), UPPSALA Universitet, Master Programme in Intellectual Property Law, <<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1441754/FULLTEXT01.pdf>> s.e.t. 9.07.2021, s. 1-57.

Gidron, Aviv (2019) “Beyond the Hype of Blockchain- A Scenario-Based Analysis of the Potential Applications in the Music Industry” (Yüksek Lisans), Louvain School of Management, s. 73, <<https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/object/thesis:20817>>s.e.t.05.07.2021.

Lauslahti, Kristian & **Mattila**, Juri & **Seppälä**, Timo, The Research Institute of the Finnish Economy (ETLA) (2017) Smart Contracts – How will Blockchain Technology Affect Contractual Practices?”, Report No: 68, s. 1-27, <<http://hdl.handle.net/10419/201350>> s.e.t. 10.05.2021.

Witzig, Pascal & Salomon, Victoriya (2018) “Cutting out the middleman: a case study of blockchain-induced reconfigurations in the swiss financial services industry” Working Paper 1-2018/E, s. 1-27 <[https:// www. research ate.net/publication/ 323906964_ Cutting_out_ the_middleman_a_case _study_of_blockchain-induced_ reconfigurations_ in_ the_swiss _financial_ services_ industry](https://www.researchgate.net/publication/323906964_Cutting_out_the_middleman_a_case_study_of_blockchain-induced_reconfigurations_in_the_swiss_financial_services_industry)> s.e.t.23.07. 2021.

O’Dair, Marcus (2016) “Music On The Blockchain”, Blockchain For Creative Industries Research Cluster Middlesex University, Report No: 1, s. 1-29 <[https:// www.mdx.ac.uk /_data/assets/ pdf_file/0026/ 230696/ Music-On-The-Blockc- hain.pdf](https://www.mdx.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0026/230696/Music-On-The-Blockchain.pdf)>s.e.t. 01.06.2021.

Rethink Music (2015) “Fair Music: Transparency and Payment Flows In The Music Industry” (Music Industry Report) <[https://college.berk- lee.edu/news/ fair_ music_report](https://college.berkeley.edu/news/fair_music_report)> s.e.t.06.07.2021.

Torbensen, Alexandra Cecilie Gjøl & Ciriello, Raffaele Fabio (2019) “Tuning Into Blockchain: Challenges and Opportunities of Blockchain-Based Music Platforms”, In Proceedings of the 27th European Conference on Information Systems (ECIS), June 8-14, Stockholm & Uppsala, Sweden <[https://core. ac.uk/download pdf/ 250581432.pdf](https://core.ac.uk/download/pdf/250581432.pdf)> s.e.t. 04.07. 2021.

Sultan, Karim & Ruhi, Umar & Lakhani, Rubina (2018) “Conceptualizing Blockchains: Characteristics & Applications”, 11th IADIS International Conference Information Systems <[https://arxiv.org/abs/ 1806. 03693v1](https://arxiv.org/abs/1806.03693v1)>s.e.t. 25.04.2021.

Koçak, Ahmet Yener “Türkiye’de Meslek Birliklerinin İşleyişi”: Yılmaztekin, Hasan Kadir & Günarslan Banu Fatma (Editörler), Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı, Bildiriler Kitabı, 19-22 Aralık 2019, Antalya.

7 Nisan 2017 tarihli ASCAP basın açıklaması <[https://www.ascap.com/press/2017/04-07-ascap- sacem-prs-blockchain](https://www.ascap.com/press/2017/04-07-ascap-sacem-prs-blockchain)>s.e.t. 30.06.2021.

Buterin, Vitalik, “Visions, Part 1: The Value of Blockchain Technology”, Ethereum Foundation Blog <[https://blog.ethereum.org/2015/04/13/visi- ons-part-1-the-value-of-blockchain-technology/](https://blog.ethereum.org/2015/04/13/visions-part-1-the-value-of-blockchain-technology/)> s.e.t. 13.05.2021.

Ergin, Numan Emre (2021) “Merkez Bankasının kripto düzenlemesi: Yassak hemşerim!” <[https:// www.dunya.com/kose-yazisi/merkez- bankasinin-kripto-duzenlemesi-yassak-hemse- rim/618247](https://www.dunya.com/kose-yazisi/merkez-bankasinin-kripto-duzenlemesi-yassak-hemse- rim/618247)> s.e.t. 9.07.2021.

Gupta, Vinay, Harvard Business Review, “The Promise of Blockchain Is a World Without Middlemen” <[https://hbr.org/2017/03/the-pro- mise-of-blockchain-is-a-world-without-middle- men](https://hbr.org/2017/03/the-promise-of-blockchain-is-a-world-without-middle- men)> s.e.t. 10.07.2021.

McIntyre, Hugh (2017) “Spotify Has Acquired Blockchain Startup Mediachain”, Forbes, <[https:// www.forbes.com/sites/hughmcintyre/ 2017/04/27/ spotify-has-acquired-blockchain-star- tup-mediachain/?sh=42c6 559f69ee](https://www.forbes.com/sites/hughmcintyre/2017/04/27/spotify-has-acquired-blockchain-startup-mediachain/?sh=42c6559f69ee)> s.e.t. 30.06.2021.

MESAM Dağıtım ve Dokümantasyon Yönergesi <[https://www.mesam.org.tr/UserFiles/files/ Yonergeler/mesam_da%C4%9Fitim_ve_dokuman- tasyon_yonergesi.pdf](https://www.mesam.org.tr/UserFiles/files/Yonergeler/mesam_da%C4%9Fitim_ve_dokuman- tasyon_yonergesi.pdf)> s.e.t. 20.06.2021.

Milosic, Klementina, “GRD’s Failure”, Music Business Journal Berklee College of Music, <[http:// www. thembj.org/2015/08/grds-failure/](http://www.thembj.org/2015/08/grds-failure/)> s.e.t. 04.07. 2021.

Molinder, Niclas, “Why Building More Rights Databases Won’t Solve The Music Industry Metadata Problem”, Hypebot <<https://www.hypebot.com/hypebot/2018/01/why-building-more-rights-data-bases-wont-solve-the-music-industry-metadata-problem.html>> s.e.t. 04.07.2021.

Salvadé, Vincent, SUIAblog, Blockchain – an ending or future for collective management organisations? <<https://blog.suisa.ch/en/blockchain-an-ending-or-future-for-collective-management-organisations/>>s.e.t.9.07.2021.

Szabo, Nick (1996) “Smart Contracts: Building Blocks for Digital Markets”, s. 1-11, <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart_contracts_2.html> s.e.t.11.05. 2021.

Tulsidas, Tanash Utamchandani (2018) “Smart Contracts From A Legal Perspective”, Faculty of Law, Degree In Law Final Degree Work, Universidad de Alicante, s. 1-42, <https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/78007/1/Smart_Contracts_from_a_Legal_Perspective_Utamchandani_Tulsidas_Tanash.pdf> s.e.t.15.05.2021.

<<https://blog.ujomusic.com/>> s.e.t. 10.07. 2021.

<<https://newsroom.spotify.com/company-info/>> s.e.t. 06.07. 2021.

<<https://musicbrainz.org/artist/9ddd7abc-9e1b-471d-8031-583bc6bc8be9/releases>> s.e.t. 04.07.2021.

<<https://www.prsformusic.com>>s.e.t. 30.06.2021.

<<https://www.sacem.fr/en>> s.e.t. 30.06.2021.

<<https://www.telifhaklari.gov.tr/Turkiye-de-Meslek-Birlikleri-Muzik>> s.e.t. 1.08.2021.

<<https://www.tsmb.gen.tr/>>s.e.t.1.08.2021.

<<https://ethereum.org/en/eth/>>s.e.t. 14.05. 2021.

<<https://ethereum.org/en/what-is-ethereum/>>s.e.t.11.05.2021.

<<https://www.mesam.org.tr/sik-sorulan-sorular/diger/kota-nedir>>s.e.t. 01.06.2021.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarın katkı oranı %100'dür.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: The author declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.

Contributions Statement: Author has contributed 100% into preparing and writing this study.

Statement for Support and Appreciation If Any: None.

Statement for Conflict of Interest: None.